Еллері Квін

БОЖИЙ СВІТИЛЬНИК

РОЗДІЛ ПЕРШИЙ

Якби ця повість починалася словами: "Колись давно в будинку, що губився серед лісових хащів і був відомий як Чорний дім, доживав віку, поховавши двох дружин, старий і хворий самітник на прізвище Мейх'ю…"

Якби повість починалася так, то вона нікого не зачепила б за душу, як щось незвичайне. Старі люди частенько живуть самітниками у власних будинках, і в їхніх хворих головах, буває, народжуються найнеймовірніші речі.

Хай у побуті містер Квін і не дуже охайний чоловік – краватки й черевики в нього, буває, безладно розкидані по спальні, – зате голова його працює бездоганно й чітко, мов добре змащений механізм. А тому якщо й існувала колись таємниця небіжчика Сільвестра Мейх'ю, його покійних дружин чи отого похмурого будинку, то вона, будьте певні, заволодіє думками Квіна, бентежитиме чоловіка, аж поки він розгадає її і розкладе все по поличках. Це раціоналізм. Ніяка нечиста сила не ошукає таку людину. Містер Квін твердо стоїть обома ногами на благословенній землі, а двічі по два в нього й на цей раз, як завжди, чотири.

Хоч Макбет і запевняв, нібито камені самі пересувались, а дерева розмовляли, але – тьху! – то лише літературні вигадки. Щоб таке трапилося в наш час, із його Комінтернами, війнами та перемир'ями, атрибутами влади й випробуваннями ракет? Нісенітниця! Містер Квін сказав би, що в цьому божевільному й жорстокому світі, де ми живемо, навіть чудеса стали якісь не такі. Їх, власне, взагалі не буває, якщо не

вважати чудесами наслідки людського тупоумства чи надмірної жадоби. Це знає кожен, хто має хоч крихту розуму.

Звичайно, заявив би містер Квін, у нетрях Африки й на відсталому Сході ще трапляються йоги, факіри, шамани та інші шахраї, але той, хто має голову на в'язах, не звертає на їхні кривляння ніякої уваги. Світ – розумний, і все, що в ньому відбувається, мусить мати розумне пояснення. Навряд чи хтось, бувши при здоровому глузді, повірив, наприклад, що звичайна, із плоті й крові, людина раптом нахилиться, візьметься руками за свої босі ноги й полетить. Або що чоловік, який помер сто тридцять сім років тому, відкине надгробок, вийде з могили, позіхне й заспіває якусь відому пісеньку. Або що камінь сам почне пересуватись, а дерево заговорить, хай навіть мовою Атлантиди чи якоюсь іншою. Або ж… А ви в таке повірите?

Історія з будинком Сільвестра Мейх'ю – дивна історія. Коли сталося те, що сталось, у великих умів захитався грунт під ногами, а нетривкі переконання мало не розвіялися на порох. І ще до того, як ця незбагненна, неймовірна історія закінчилась, у неї втрутився бог. Так, бог втрутився в історію з будинком Сільвестра Мейх'ю, і саме тому вона стала найдивовижнішою пригодою в житті такого запеклого агностика, як Еллері Квін.

* * *

Спочатку таємниці родини Мейх'ю не здавалися такими незвичайними, їх узагалі вважали таємницями лише тому, що в них важко було зрозуміти якісь дрібниці. Вони хвилювали уяву, але нічого надприродного в собі не мали.

Того непогожого січневого ранку Еллері, зручно вмостившись біля затопленого каміна, роздумував: чи кинути виклик дошкульному вітру й піти слизькими тротуарами пошукати розваг на Центральній вулиці, чи

посидіти в теплі та затишку? Коли це раптом пролунав телефонний дзвінок.

Дзвонив Торн. На саму згадку про Торна в уяві Еллері щоразу виникала постать високого, певного себе, вишукано вдягненого чоловіка з густим сивим волоссям, чистим, ніби мармуровим, обличчям і жвавими очима. Тому спочатку Квін дуже здивувався. Уривчастий голос Торна свідчив про те, що той надзвичайно схвильований. Еллері не пам'ятав випадку, щоб Торн колись так відверто виявляв властиві людині почуття.

– Що сталося? Щось із Енн? – запитав Еллері, маючи на увазі Торнову дружину.

– Ні, ні! – поквапно відповів Торн, важко дихаючи, так ніби дуже довго біг.

– Де це ви пропадали, чорт забирай?! Вчора я зустрів Енн, і вона сказала, що майже тиждень не має від вас звістки. Ваша дружина, безперечно, звикла, що ви завжди заклопотані своїми адвокатськими справами, але ж не з'являтися шість днів додому…

– Слухайте мене уважно й не перебивайте, Квіне! Мені потрібна ваша допомога. Ви можете бути через півгодини на П'ятдесят четвертому причалі? Це на Норт-Рівер.

– Звичайно, можу.

– Слава богу! – видихнув Торн. – Візьміть речі на кілька днів, Квіне, і револьвер! Револьвер неодмінно!

– Розумію, – промовив Еллері, нічого не розуміючи.

– Я зустрічаю "Коронію". Судно прибуває сьогодні вранці. Зі мною Райнак. Лікар Райнак. Ви – мій колега, запам'ятайте! Тримайтесь офіційно! Ні про що не розпитуйте – ні в нього, ні в мене! Самі теж уникайте будь-чиїх запитань! Зрозуміли?

– Не дуже. Все?

– Подзвоніть Енн, перекажіть від мене вітання і повідомте, що я буду через кілька днів! Скажіть, що ви зі мною і що в мене все гаразд! Попросіть, хай зателефонує до моєї контори й попередить Крофорда!

– Невже навіть ваш компаньйон не знає?..

Але Торн уже поклав трубку.

Еллері замислився. Дивно, дуже дивно. Торн – чудовий сім'янин і тямущий адвокат, має багату практику, хоч і веде буденні, нецікаві справи. Щоб Торн, такий обачний чоловік – і впіймався в якісь тенета?..

Перевівши подих, Еллері бадьорим голосом поговорив по телефону з місіс Торн, замовив у фірмі "Джуна" таксі, покидав у валізу дещо з одягу й зарядив свій поліційний револьвер калібру 0,38. Потім черкнув кілька слів батькові – інспектору Квіну, збіг сходами вниз, ускочив у прислане фірмою таксі й за півхвилини до призначеного часу був на П'ятдесят четвертому причалі.

З Торном сталося щось жахливе. Еллері збагнув це ще до того, як звернув увагу на огрядного чоловіка поруч з адвокатом. У своєму картатому пальті Торн нагадував лялечку, що передчасно померла у власному коконі. За ті кілька тижнів, що Еллері його не бачив, Торн дуже змарнів. Завжди гладенькі, рожеві щоки були давно не голені. Навіть одяг на ньому здавався стомленим і недоглянутим. Коли Торн, вітаючись, тиснув Еллері руку, в почервонілих адвокатових очах промайнув вираз полегкості. Знаючи, який Торн загалом незалежний і

певний себе, Еллері зрозумів, що тепер той чимось дуже стурбований. Але адвокат лише скупо промовив:

– О, Квіне, привіт! Боюсь, доведеться чекати довше, ніж ми гадали. Познайомтеся, це – містер Герберт Райнак. Докторе, це – Еллері Квін.

– Добридень! – Еллері легенько потиснув велику лікареву руку, з якої той не зняв рукавички, й подумав: "Може, він лікар і знаменитий, одначе невихований".

– Якась несподіванка, містере Торн? – озвався Райнак.

Еллері ніколи не чув такого низького голосу. Він ішов з глибини грудей, немов відлуння грому. Водночас маленькі, з фіолетовим відтінком очі лікаря залишалися дуже холодні.

– Сподіваюся, приємна, – коротко кинув Торн.

Припалюючи сигарету, Еллері перехопив на собі схвальний погляд друга. Отже, він, Еллері, взяв правильний тон і тепер знає, як поводитись далі. Він відкинув сірника й, повернувшись до Торна, запитав:

– То де ж "Коронія"?

Райнак подивився на адвоката довгим, пильним поглядом.

– Її затримала карантинна служба, – пояснив Торн. – На борту тяжкохворий. Гадаю, це надовго – на кілька годин. Може, трохи посидимо в залі чекання?

Зала була переповнена, одначе їм пощастило знайти вільні місця. Еллері поставив валізу в ногах і сів так, щоб бачити обличчя обох

супутників. Приховане хвилювання друга, а ще більше невдоволення гладкого лікаря розворушили його цікавість.

– Еліс, мабуть, уже згорає від нетерпіння, – недбало промовив Торн, так ніби Еллері знав, хто вона, та Еліс. – Зі старим Сільвестром ми знайомі, правда, недовго, та, наскільки я можу судити, нетерпіння – родинна риса Мейх'ю. Чи не так, докторе? І все ж добиратися з самої Англії, щоб потім тебе затримали на порозі… Це жахливо.

"Виходить, вони зустрічають Еліс Мейх'ю, що прибуває з Англії. Старий розумник Торн!.. – Квін мало не засміявся вголос. – А Сільвестр, певно, – старший Мейх'ю і доводиться Еліс якимось родичем".

Райнак затримав погляд своїх маленьких очей на валізі Еллері.

– Кудись їдете, містере Квін?

"Виходить, Райнак не знає, що я їду з ними", – промайнуло в Еллері.

Торн зашарудів у своєму коконі.

– Квін їде зі мною, містере Райнак. – У ламкому Терновому голосі почулися ворожі нотки.

– Он як? – лагідним басом проказав товстун, сховавши очі за півмісяцями повік.

– Мабуть, треба було вас попередити, – сухо промовив Торн. – Квін – мій колега. Ця справа зацікавила його.

– Справа? – перепитав товстун.

– З юридичного погляду, так. Я не зважився відмовити Квіну в задоволенні допомогти мені, сказати б, захистити інтереси Еліс Мейх'ю. Гадаю, ви не заперечуватимете?

Тепер Еллері остаточно переконався в тому, що йдеться про якусь ризиковану гру. І ставка в ній велика, тому Торн вирішив будь-що домогтися перемоги, силою чи хитрістю.

Райнак опустив набряклі повіки й склав руки на животі.

– Звичайно, ні, – відповів він, приязно всміхнувшись. – Буду тільки радий вашому товариству, містере Квін. Несподіванки іноді важать у житті не менше, ніж романтика. Хіба не так?

"Самуель Джонсон[1], – подумав Еллері, впізнавши джерело, з якого цитував лікар. – Під шаром жиру в нього метал, а під оцим видовженим черепом – добрий мозок. Хоча тут, на лаві в залі чекання, сидить спрут – ледачий, незграбний, цілком байдужий до всього, що його оточує, такий самий далекий і невиразний, як дощова хмара на чистому обрії".

Торн стомленим голосом запропонував:

– Може, поїмо? Бо я зголоднів.

Десь близько третьої години дня Еллері відчув себе зовсім виснаженим. Далися взнаки кілька годин нервового напруження, недомовок і нещирих усмішок. Часом, коли це напруження ставало нестерпним чи коли починало здаватися, що їх підстерігає якась небезпека, у нього хололо в грудях. Квін розумів: діється щось надзвичайне.

Поки вони стояли на причалі, спостерігаючи, як наближається громаддя трансатлантичного лайнера, Еллері зводив докупи все, про що довідався за ці довгі, важкі години чекання. Тепер він знав напевне, що

Сільвестр Мейх'ю помер, що він був хворий на шизофренію, що його будинок стоїть майже в недоступному дикому закутку на Лонг-Айленді, а Еліс Мейх'ю, яка цієї хвилини, мабуть, схвильовано вдивляється з палуби "Коронії" в натовп на березі, дочка небіжчика і з самого малечку жила окремо від батька.

Визначив він і місце, що його займав у цій загадковій історії дивний лікар Райнак. Товстун був зведений брат Сільвестра Мейх'ю – по батькові чи по матері. Він же й лікував Сільвестра під час останнього загострення хвороби в старого. Все це, зокрема й смерть, сталося, видно, зовсім недавно, бо й Торн, і Райнак ще згадували з нотками скорботи про похорон. Мова заходила й про місіс Райнак та одну стару жінку, небіжчикову сестру. Але в чому полягає суть справи і чом такий неспокійний Торн – цього Еллері збагнути не міг.

Нарешті "Коронія" пришвартувалася. Заметушились офіційні особи, залунали свистки, спустили трапи, низкою почали сходити на берег пасажири. Люди, як заведено, обіймались, де в кого блищали сльози…

В маленьких лікаревих очах спалахнула цікавість, затремтів од хвилювання Торн.

– Онде вона, в коричневому капелюшку! – вигукнув адвокат. – Її обличчя мені відоме з фотокарток, і я впізнав би її де завгодно!

Еліс заклопотано озиралася довкола, і Торн поспішив їй назустріч. Еллері тим часом уважно розглядав дівчину. Висока, тендітна, рухи плавні, риси привабливого, майже вродливого обличчя м'які й правильні; одягнена Еліс була на диво просто й дешево.

Повертаючись з Еліс, Торн щось тихо говорив їй, погладжуючи її руку в рукавичці. Обличчя в дівчини світилося такою щирою радістю, що Еллері збагнув: хоч яка там таємниця чи трагедія чекає на неї, вона про

це нічого не знає. Водночас він бачив на її обличчі сліди втоми, тривоги й хвилювання і потерпав, не розуміючи до ладу всього, що тут діється.

– Я така рада! – заговорила дівчина з вимовою, властивою англійцям, і переводячи запитливий погляд з Еллері на Райнака.

– Міс Мейх'ю, – звернувся до неї Торн, – це ваш дядько, містер Райнак. – А оцей джентльмен, на жаль, вам не родич. Містер Еллері Квін – мій колега.

– Ой, дядечку Герберте!.. – Голос у дівчини схвильовано бринів. – Як дивно! Я... я була така самотня... Ви жили тільки в моїй уяві, дядечку Герберте. І ви, й тітонька Сара, і всі інші, а тепер... – Вона ніяково обняла товстуна й поцілувала його в брезклу щоку.

– Люба моя!.. – урочисто проказав Райнак.

В Еллері аж долоні засвербіли, так йому хотілося дати товстунові ляпаса за цю Іудину врочистість.

– Розкажіть мені все! Як там батько? Мені так незвично... вимовляти це слово.

– Може, міс Мейх'ю, спершу одержимо в митниці ваші речі? – поквапився змінити тему розмови адвокат. – Уже пізно, а в нас іще далека дорога до Лонг-Айленда.

– До Лонг-Айленда? – широко відкрила очі Еліс. – Як цікаво!

– Ну, це не зовсім те, про що ви, мабуть, подумали...

– Вибачте, я поводжуся, як дурне дівчисько. Здаюся на вашу ласку, містере Торн. Написати мені було з вашого боку щось більше, ніж люб'язність.

По дорозі до митниці Еллері трохи відстав і уважно спостерігав за Райнаком. Але кругле лікареве обличчя залишалося незворушним.

* * *

За кермом сидів Райнак. Це був не новий Тернів "Лінкольн", а старий, пошарпаний "б'юїк-седан". Еллері здивувався, побачивши вбогий багаж дівчини – три маленькі валізи та ще крихітна сумочка, сувенір пароплавної компанії. Невже це все її багатство?

Сидячи поруч із товстуном, Еллері уважно прислухався. Він майже не звертав уваги на дорогу, якою віз їх Райнак.

Торн і Еліс на задньому сидінні довго мовчали. Нарешті Торн старанно прокашлявся. Еллері не раз чув, як судді в такий спосіб прочищають горло, збираючись оголосити вирок.

– Міс Мейх'ю, – почав Торн, – на жаль, ми маємо для вас сумну звістку. Мабуть, краще вам почути її зараз.

– Сумну? – з тривогою в голосі перепитала дівчина. – О, це не…

– Ваш батько помер, – тихо мовив Торн.

– Ой! – зойкнула дівчина й замовкла.

– Мені дуже прикро, що я змушений зустрічати вас такою новиною, помовчавши, провадив Торн. – Ми сподівались… Я розумію, що у вас на душі… Але, зрештою, ви його зовсім не знали. Любов до батька й матері,

на мою думку, залежить від того, наскільки близькі були взаємини з ними в дитинстві. А не знаючи батька взагалі…

– Звичайно, для мене це удар, – озвалася Еліс глухим голосом. – І все ж ви маєте рацію, батька я зовсім не знала, знала лише його ім'я. Я вам писала, що була ще дитиною, тільки-тільки вчилась ходити, коли мама розлучилася з батьком і забрала мене до Англії. Відтоді я більше його не бачила й нічого про нього не чула.

– Я знаю, – кивнув головою адвокат.

– Може, я довідалася б про нього більше, але мама померла, коли мені було всього шість років. А потім повмирали й мої… її родичі в Англії. Останній помер минулої осені дядечко Джон, і я залишилася зовсім сама. А коли одержала вашого листа, містере Торн, то так зраділа… Я була по-справжньому щаслива, вперше за багато років. І ось… – Вона відвернулася до вікна й замовкла.

– Тепер, люба моя, ви вже не самотня, – повернувши голову, м'яко всміхнувся Райнак. – У вас є я, ваш слуга покірний, тітонька Сара й моя дружина Міллі, про яку ви, звісно, нічого не знаєте. Є ще Ніколас Кейт – міцний, тямущий хлопець, що втратив колишнє становище в суспільстві й працює по господарству. Як бачите, товариства вам не бракуватиме.

– Спасибі вам, дядечку Герберте! – зітхнула Еліс. – Я певна, вони всі надзвичайно добрі. Містере Торн, мій батько… Ви писали, що він хворий, але…

– Він знепритомнів несподівано, дев'ять днів тому. Ви ще були в Англії. Я дав телеграму на адресу вашої антикварної крамниці, але ви її чомусь не одержали.

– На той час крамничку я вже продала й поспішала залагодити всілякі дрібні справи. Коли батько… помер?

– Тиждень тому, у вівторок. Похорон… Розумієте, ми не могли чекати. Можна було зателефонувати чи надіслати телеграму на "Коронію", але я не наважився зіпсувати вам подорож.

– Не знаю, як і дякувати вам за ці турботи.

Еллері, навіть не дивлячись на Еліс, знав, що дівчина ладна ось-ось розплакатися.

– Це було горе для нас усіх, – озвався Райнак.

– Я розумію, дядечку Герберте. Пробачте мені!.. – Вона замовкла. А коли заговорила знов, то їй з видимим трудом давалося кожне слово. – Після смерті дядечка Джона я не знала, як знайти батька, але ні про що інше й думати не могла. У мене не було жодної американської адреси, крім вашої, містере Торн. Її дав мені хтось із постійних відвідувачів моєї крамнички. Я була певна, що адвокат, зацікавлений мати клієнтів, неодмінно допоможе мені знайти батька. Тому й написала вам з такими подробицями, вклала фотокартки й узагалі…

– Коли я знайшов вашого батька, вперше прийшов до нього й показав вашого листа й фотокартки, він… Я певен, міс Мейх'ю, вам буде приємно почути, що він одразу запалився бажанням побачити вас, і то якомога швидше. Останні роки йому, мабуть, було дуже важко. З його розладнаною психікою… Я виконав його прохання й написав вам. Другий мій візит до нього був, на жаль, останнім. Він тоді заговорив про спадщину…

Еллері здалося, що Райнак міцніше стис руками кермо, хоч на його вустах так само грала спокійна, лагідна усмішка.

– Прошу вас, містере Торн, – стомлено промовила Еліс, – мені… мені несила розмовляти про це зараз.

Автомобіль мчав безлюдним шосе, немовби намагаючись утекти від негоди. Над усією округою нависало похмуре, свинцево-сіре небо. Холод проходив у машину, забирався під одяг. Еллері поворушив ногами й, озирнувшись, кинув погляд на Еліс Мейх'ю. Вона сиділа нерухомо, тримаючи на колінах стиснуті в кулачки руки. У сутіні невиразно біліло її обличчя. Торн поруч із нею замислено дивився у вікно.

– Чорт забирай, здається, буде сніг! – надуваючи щоки, бадьоро проголосив Райнак.

Ніхто йому не відповів.

Вони їхали, не зупиняючись. Одноманітний краєвид був такий самий похмурий, як і погода. Машина давно вже звернула з шосе й тряслася розбитою, скутою морозом лісовою дорогою, що вела кудись на схід, плавно вигинаючись нескінченною дугою. Чорне плетиво мертвих дерев і густого підліска обабіч дороги було наче обвуглене і справляло гнітюче враження.

– Мов нічийна земля! – вихопилося в Еллері, якого підкидало на сидінні поруч із Райнаком.

Товстун, повівши плечима, кивнув головою.

– Місцеві жителі так і кажуть. Правда ж, богом забута земля? Але Сільвестр, коли чув таке, завжди дуже гнівався.

– Місце й справді не дуже привабливе, – глухо озвалася Еліс. Вона, як видно, думала про батька, що жив у цій пустці, і про матір, що втекла звідси багато років тому.

– Так було не завжди, – по-жаб'ячому надуваючи щоки, зауважив Райнак. – Пам'ятаю, в мої дитячі роки тут було дуже гарно й

багатолюдне. Це місце могло стати центром густонаселеної округи, але прогрес обминув його, а кілька лісових пожеж довершили справу.

– Це жахливо! – тяжко зітхнула Еліс. – Просто жахливо!

– Люба моя Еліс, – вів далі Райнак, – у вас говорить ваша наївність. Життя – це жорстока боротьба за можливість скрасити жахливу дійсність. Навіть більше, життя – досить нудна штука. Навіщо себе обманювати? Якщо добре подумати, то навряд чи варто жити взагалі. Та коли ви вже мусите жити, то мусите змиритися й з тим, що все навколо прогнило.

– А ви філософ, докторе, – озвався адвокат.

– Я просто чесна людина.

– Знаєте, докторе, – не витримав Еллері, – ви починаєте мені набридати.

Товстун тільки зиркнув на нього й промовив:

– А ви, Торне, теж згодні з вашим загадковим колегою?

– Я скажу, мабуть, досить банальні слова: судять не по словах, а по ділах. Я шість днів не голився і сьогодні вперше після похорону Сільвестра Мейх'ю залишив його будинок.

– Як так, містере Торн? – повернулася до нього Еліс.

– Пробачте, міс Мейх'ю, – відказав адвокат. – На все свій час.

– Ви нас ображаєте, – усміхнувся Райнак, вправно об'їжджаючи глибоку вибоїну. – Боюсь, у моєї племінниці складеться хибне враження

про її родину. Немає сумніву, у нас є вади, а оскільки багато наших поколінь гартувалися в холоді, то кров теж, мабуть, трохи остигла. Але ж хіба найкраще вино буває не з найглибших холодних погребів? Досить поглянути на Еліс, аби зрозуміти, що я маю на увазі. Така врода – витвір багатьох попередніх поколінь.

– Моя мама до цього теж певною мірою причетна, дядечку Герберте, – дорікнула Еліс.

– Ваша мама, люба моя, була лише посередниця, – заперечив товстун. – У вас типові риси родини Мейх'ю.

Еліс промовчала. Дядько, якого вона побачила сьогодні вперше, симпатії в неї не викликав. Не покладала дівчина великої надії і на те, що кращими виявляться родичі, з якими вона мала незабаром зустрітися. Тітонька Сара батька пережила, але ця хвороба, здається, не обминула і її. Щодо тітоньки Міллі, то хай там яка вона була колись, а досить глянути на Райнака, щоб здогадатися, яка вона тепер.

У Еллері Квіна закололо в потилиці. Чим далі вони заглиблювалися в нетрі, тим менше подобалась йому ця пригода. В ній було щось незбагненне, так ніби якась надзвичайної сили рука готувала сцену для першої дії грандіозної трагедії. Він щільніше закутався в пальто і спробував прогнати цю легковажну думку. І все ж таки дивно: вздовж дороги, як йому впало в око, не було стовпів ні телефонної, ні електричної лінії. Отже, свічки. А свічок Еллері терпіти не міг.

Позад них хилилося до обрію сонце. Бліде світло тремтіло в холодному повітрі. Еллері хотілося, щоб сонце зупинилось.

Дорога плавною дугою тяглася все далі й далі на схід. Здавалося, їй не буде кінця. Потемніло затягнуте хмарами небо. Холод пробирав до кісток.

– Приїхали! – оголосив Райнак, звертаючи ліворуч на вузький, посипаний жорствою проїзд.

"Нарешті ця подорож закінчилася", – з полегкістю зітхнувши, подумав Еллері.

На задньому сидінні заворушилися – теж, мабуть, подумавши про те саме – Торн і Еліс. Еллері випростав закоцюблі ноги й роззирнувся довкола. Обабіч проїзду було таке саме безладне плетиво дерев. Йому згадалося, що вони, з'їхавши з шосе, ні разу нікуди не звертали й не перетинали жодної дороги. Збитися з цього клятого путівця й заблукати було неможливо.

– Ласкаво просимо додому, Еліс! – сказав, повернувши голову, Райнак.

Еліс відповіла щось нерозбірливе. Вона сиділа, по самі очі закутавшись у старий, побитий міллю плед, що його накинув на неї Райнак. Почувши в голосі товстуна глузливі нотки, Еллері швидко позирнув на нього, але гладеньке обличчя в лікаря зберігало той самий ввічливий вираз.

Проїхавши ще трохи, Райнак зупинив машину між двома будинками, їх розділяв лише вузенький проїзд, що вів до старого, облупленого гаража, в якому стояв, виблискуючи, Торнів "Лінкольн".

Три будівлі, оточені плетивом дерев, скидалися на три безлюдні острівці у відкритому морі.

– Ваш родовий палац, Еліс, – голосно сказав Райнак. – Ось цей, ліворуч. Колись сірий кам'яний будинок ліворуч так потемнів від часу, а, може, й від вогню, що тепер був майже чорний. Плями та смуги на його фасаді нагадували сліди прокази на обличчі в мерця. Ця триповерхова споруда, оздоблена химерними кам'яними зображеннями рослинного

світу, була побудована, безперечно, у вікторіанському стилі. Але фасад був такий занедбаний, що тільки мистецтво великої доби могло залишити на ньому свої сліди. Будинок, здавалося, пустив глибоке коріння і став частиною навколишньої природи.

Еліс дивилася на нього з невимовним жахом. Еллері її розумів. Цей будинок аж ніяк не скидався на давній, затишний англійський маєток, а був просто старий і такий самий обпалений вогнем, як і ліс довкола. Подумки Еллері проклинав Торна за те, що той піддав дівчину такому важкому випробуванню.

– Сільвестр називав його Чорний дім, – бадьоро повідомив Райнак, вимкнувши двигун. – Це правда, він не привабливий, зате такий самий міцний, як і сімдесят п'ять років тому, коли його тільки поставили.

– Чорний дім… – проказав Торн. – Нісенітниця!

– Ви хочете сказати, що батько… і мати жили в цьому будинку? – тихо запитала Еліс.

– Так, люба моя. Дивна назва, правда ж, Торне? Це ще одне свідчення патологічного страху в Сільвестра. Будинок поставив ваш дідусь, Еліс. Пізніше той старий джентльмен побудував і оцей, що напроти. Я певен, вам у ньому буде куди зручніше. Де це всі поділися, чорт забирай?!

Райнак важко вибрався з машини й притримав дверцята, поки вийшла племінниця.

Еллері Квін став на проїзді з другого боку машини, уважно роздивився навколо і, немов принюхуючись, глибоко втягнув носом повітря.

Будинок напроти був простіший, значно менший, із звичайного білого каменю, що теж посірів від часу. Вхідні двері були зачинені, завіски на вікнах першого поверху запнуті. Десь усередині топився камін: на шибках тремтіли відблиски його нерівного полум'я. Раптом в одному з вікон з'явилася голова старої жінки. Жінка на мить притисла обличчя до шибки і відразу ж зникла.

– Ви, звичайно, зупинитесь у нас, – почув Еллері привітний Райнаків голос і, обійшовши машину, приєднався до супутників.

Еліс трималася Торна, немов шукаючи в нього захисту.

– Ви, Еліс, не схочете залишатися в Чорному домі на ніч, – знову заговорив Райнак. – У ньому ніхто не живе, дуже брудно, до того ж, як ви знаєте, це будинок, де помер…

– Припиніть! – крикнув Торн. – Не бачите, що бідна дитина вже й так ледве жива від страху? Хочете зовсім її залякати?

– Залякати мене? – здивовано перепитала Еліс.

– Ну, така мелодрама вам не до лиця, Торне, – всміхнувся товстун. – Я неотесаний старий дивак, Еліс, але наміри в мене добрі. У Білому домі справді буде спокійніше. – Він знову всміхнувся. – Це я так назвав його, сказати б, для рівноваги.

– Щось тут не те, – стримано промовила Еліс. – У чім річ, містере Торн? З першої ж хвилини, коли ви зустріли мене на пристані, тільки неприємні натяки та прихована ворожість. Скажіть, чому цілих шість днів після похорону ви не покидали батькового будинку? Гадаю, я маю право це знати?

Торн провів язиком по сухих губах.

– Я не…

– Ну ж бо, люба моя, – втрутився господар. – Ви хочете, щоб ми тут до ночі мерзли?

Еліс щільніше загорнулася в своє пальтечко.

– Ви всі такі знервовані!.. Якщо не заперечуєте, дядечку Герберте, я б хотіла подивитися, де мати й батько…

– Я б не радив вам цього робити, міс Мейх'ю, – вихопилось у Торна.

– Чому ж? – заперечив Райнак, кинувши через плече погляд на Білий дім. – Нехай Еліс побуває там зараз і покінчить із цим, поки не почало темніти. Потім підемо вмиємось, поїмо гарячого, і життя здасться нам веселішим.

Він узяв дівчину за руку й повів її по мертвій, усіяній гілками землі до темного будинку.

– Ключ, гадаю, у містера Торна є? – ввічливо запитав Райнак, коли вони підіймалися кам'яними сходами на ґанок.

Дівчина дивилася на чоловіків своїми карими очима й спокійно чекала. Адвокат зблід, але, міцно стиснувши губи, промовчав. Потім дістав з кишені велику в'язку іржавих ключів, уставив один із них у щілину, замок клацнув, Торн штовхнув двері, і всі ввійшли до будинку.

* * *

В будинку було мов у склепі; тхнуло цвіллю. Старі, колись розкішні меблі вкривав грубий шар пороху, стіни стояли обдерті, скрізь валялися купи сміття та бруду. Важко було повірити, що у цьому барлозі жили

люди. Еліс ішла, раз у раз спотикаючись і злякано дивлячись на все широко розкритими очима. Райнак спокійно показував дорогу. Еллері втратив тут відчуття часу. Те, що він побачив, навіть на нього, чужу людину, справило гнітюче, майже нестерпне враження, Підкоряючись якійсь таємничій силі, вони мовчки переходили по сміттю з кімнати в кімнату. Лиш один раз дівчина, порушивши мовчанку, запитала:

– Дядечку Герберте, за батьком ніхто... не доглядав? І ніхто в цьому жахливому будинку не прибирав?

– У вашого батька, люба моя, на схилі віку були про все свої уявлення, – стенув плечима товстун. – Він нікого не бажав слухати. Та краще, мабуть, у це не вдаватися.

Смерділо чимось кислим. Вони йшли одне за одним. Останнім, не спускаючи з очей Райнака, ступав Торн. На другому поверсі вони зупинились у кімнаті, де, як сказав товстун, помер Сільвестр Мейх'ю. Розібране ліжко. На зім'ятих простирадлах ще начебто лишилися сліди від тіла покійного.

Невелика, убого вмебльована кімната була не така брудна, як решта, одначе враження справляла ще гнітючіше. Еліс закашлялась. Не перестаючи кашляти, вона довго стояла посеред кімнати й дивилася на брудне ліжко, в якому колись народилась.

Раптом дівчина перестала кашляти й хутко підійшла до скособоченого, без однієї ніжки, письмового столу. На столі, вирізняючись на тлі пожовклої стіни, стояв великий, збляклий від часу кольоровий портрет. Еліс довго дивилася на нього, потім обережно взяла його в руки й прошепотіла:

– Мама. Це мама. Я така рада, що приїхала! Отже, він любив її. І всі ці роки зберігав її портрет.

– Так, міс Мейх'ю, – тихо мовив Торн. – Ви, мабуть, хочете взяти його собі?

– У мене є лиш одна маленька мамина фотокартка, та й то не дуже добра. А це… Вона була вродлива, правда ж? – гордо тримаючи портрет, запитала Еліс і нервово засміялася.

З портрета на них дивилася сповнена гідності молода жінка з високою зачіскою і правильними рисами обличчя. Між Еліс і жінкою на портреті можна було помітити певну схожість.

– Ваш батько, – сказав Райнак, – до останнього часу, згадуючи вашу маму, говорив про її вроду.

– Навіть якби він не залишив мені нічого, крім цього портрета, то й тоді варто було б приїхати сюди з Англії. – Еліс притисла портрет до грудей, підійшла до своїх супутників і схвильовано попросила: – Давайте підемо звідси! Я… не можу… Це жахливо. Мені… страшно.

Вони швидко, немовби за ними хто гнався, рушили з будинку. Замикаючи двері, адвокат пильно дивився вслід Райнаку, який узяв племінницю за руку й повів до Білого дому. Вікна в тому будинку тепер яскраво світилися, вхідні двері стояли розчинені навстіж.

По дорозі Еллері трохи відстав із Торном і промовив:

– Торне, скажіть мені що-небудь! Хоч натякніть! Я наче в пітьмі.

У світлі призахідного сонця Еллері з жалем дивився на виснажене, неголене Торнове обличчя.

– Не зараз, – прошепотів Торн. – Я прийду до вас уночі, якщо вас поселять самого… Квіне, бога ради, поводьтесь обережно!

– Обережно? – спохмурнів Еллері.

– Так ніби вашому життю загрожує небезпека. Наскільки я розумію, так воно й є.

Вони переступили поріг Білого дому.

* * *

Може, через те, що він довго був на холоді, а тепер тепло раптом огорнуло все його тіло й затуманило мозок, але перше враження в Еллері склалося на диво невиразне. Якийсь час він стояв, гріючись у хвилях тепла від яскравого полум'я, що палало в потемнілому від часу каміні. Вони стояли у великій, досить затишній вітальні, незвичній лише своєю старомодною обставою: меблі, здавалося, були з антикварного магазину, на спинках стільців біліли серветки, решта речей мали такий самий старий вигляд, як і все, що вони встигли побачити тут після приїзду. Широкі кручені Сходи в кутку вели нагору, де були спальні.

Їх привітала місіс Райнак. Побачивши, як вона обняла Еліс, Еллері зрозумів: саме таку жінку товстун і міг вибрати собі до пари. Бліда, зморщена, худа, мов скіпка, вона відверто боялася зробити щось не так і, обіймаючи Еліс, через її плече дивилася з покірністю побитого собаки на свого чоловіка.

– То ви тітонька Міллі? – ніяково запитала Еліс, звільняючись від обіймів. – Даруйте, якщо я… Для мене все таке нове…

– Ти, мабуть, стомилася, моя люба? – жваво защебетала місіс Міллі, на що Еліс відповіла їй вдячною усмішкою. – Я розумію. Зрештою, ми для тебе чужі люди… О! – раптом вигукнула жінка й замовкла, її бляклі очі зупинилися на портреті в руках дівчини. – О! – знову вигукнула вона. – Я бачу, ви вже там були.

– Так, були, – підтвердив товстун, і його дружина зблідла ще дужче. – А тепер, Еліс, може, ви дозволите, щоб Міллі відвела вас нагору й допомогла влаштуватись?

– Залюбки, – усміхнулась Еліс і подивилася на материн портрет. – Ви, мабуть, вважаєте мене зовсім божевільною, адже я пустилася в таку дорогу лише… – Вона замовкла й підійшла до каміна. Там на потемнілій широкій поличці було безліч дрібничок минулих часів. Еліс поставила серед них портрет вдягненої за вікторіанською модою вродливої жінки й сказала: – Ось гак! Тепер мені буде спокійніше.

– Джентльмени, джентльмени! – озвався містер Райнак. – Не церемоньтесь, будь ласка! Ніку, до роботи! Валізи міс Мейх'ю в машині.

Юний велет, що стояв, спершись на стіну, й уважно вивчав обличчя Еліс Мейх'ю, похмуро кивнув головою і вийшов.

– Хто це? – спитала, зашарівшись, Еліс.

– Нік Кейт. – Товстун скинув пальто, підійшов до каміна й простяг до вогню брезклі руки. – Мій похмурий протеже. Він вам сподобається, люба моя, якщо зумієте пробити його міцний захисний панцир. Я, здається, вже казав – він виконує всілякі роботи по господарству. Але ви на це не зважайте. Ми живемо в демократичній країні.

– Я певна, він людина добра. Даруйте мені, тітонько Міллі, але якщо ваша ласка…

З'явився юнак; важко ступаючи з валізами в руках, він пішов сходами нагору. Ту ж мить місіс Райнак, мов на команду, знову защебетала, взяла Еліс за руку й повела її вслід за Кейтом нагору.

– Як медик, – закудкудакав товстун, беручи в них верхній одяг і розвішуючи його в стінній шафі, – я приписую вам… ось це,

джентльмени! – Він підійшов до буфета й дістав карафку з бренді. – З холоду дуже корисно! – Лікар на диво спритно наповнив склянку, випив, і на його схожому на цибулину носі при світлі від каміна чіткіше проступили дрібні капіляри. – У-ух! Одна з небагатьох утіх у житті. Чудово зігріває. А тепер ви, певно, хочете трохи дати собі лад.

– У вашому будинку, містере Райнак, щось дуже хилить на сон, – по собачому труснув головою Еллері. – Ми з Торном будемо вдячні, якщо зможемо прийняти не дуже гарячу ванну.

– Вона буде аж ніяк не гаряча! – затрясся товстун від німого сміху. – Ви бачили, навколо глухий ліс. У нас немає не тільки електрики, газу та телефону, але й водогону. Воду беремо з колодязя. Просто живемо, еге? Це краще, ніж розкошувати з вигодами сучасної цивілізації. Наші предки, може, й частіше помирали від інфекційних хвороб, але б'юсь об заклад, що імунітет проти нежиті вони мали стійкіший… Та годі балачок! Вставайте! Ходімо зі мною!

У прохолодному коридорі нагорі Еллері відразу покращало. Райнак, тримаючи в руках сірники та свічки, йшов попереду. Торнові він показав кімнату, що виходила вікнами на фасад сусіднього будинку, Еллері – одну з бічних. У кутку кімнати стояв великий камін, у ньому палало яскраве полум'я; старомодний умивальник був наповнений крижаною на вигляд водою.

– Гадаю, вам тут буде зручно, – промовив, розтягуючи слова, товстун. – Ми чекали лише Торна й мою племінницю, але ще для одного чоловіка місце знайти завжди можна. Торн казав, здається, що ви його колега?

– Двічі, – відказав Еллері. – Якщо ви не проти…

– Анітрохи. – Райнак з усмішкою дивився на Еллері, не поспішаючи залишити його самого.

Еллері стенув плечима, скинув піджак і почав умиватись. Вода справді виявилася крижаною, пальці щипало, немов їх кусали миші чи маленькі рибинки.

– Ну ось, тепер краще, – сказав Еллері, енергійно розтираючись рушником. – Чому внизу мене так зморило?

– Певно, від різкої зміни холоду на тепло, – все ще стоячи в дверях, висловив припущення господар.

Еллері знову стенув плечима, підкреслено байдуже відкрив саквояж, дістав і відклав убік револьвер, що лежав зверху просто на білизні.

– Ви завжди носите з собою зброю, містере Квін? – поцікавився Райнак.

– Завжди. – Еллері поклав револьвер до задньої кишені.

– Чудово! – Товстун почухав підборіддя. – Чудово! А тепер я, містере Квін, піду подивлюсь, як улаштувався містер Торн. Упертий він чоловік. Останній тиждень міг би обідати з нами чим бог послав, але ж ні, волів сидіти сам, замкнувшись у тому барлозі.

– Цікаво, а чому? – запитав Еллері, пильно подивившись на господаря.

– Коли будете готові, спускайтесь униз, – ухилився од відповіді Райнак. – Міллі приготувала розкішний обід, і якщо ви такі самі голодні, як і я, то він вам сподобається.

Не перестаючи всміхатись, товстун пішов.

Еллері хвилю постояв, прислухаючись. Товстун затримався на мить у кінці коридора, потім рушив сходами вниз. Тоді Еллері швидко ступив до дверей. Ще входячи до кімнати, він звернув увагу, що з дверей вийнято замок. Зроблено це було недавно, на підлозі ще валялися свіжі скіпки. Насупившись, Еллері підставив під дверну ручку стілець і почав обшукувати кімнату. Спершу помацав рукою під матрацом, далі заглянув під велике дерев'яне ліжко, повідчиняв шафи й повисував шухляди, подивився, чи немає чогось під потертим килимом, і через десять хвилин, незадоволений собою, підійшов до вікна. Його очам відкрилася така безрадісна картина, що він аж поморщився. До самого будинку під свинцевим небом підступали чорні, обгорілі дерева. Чорний дім був із протилежного боку, й бачити його Еллері не міг. Десь за білою пеленою заходило сонце. На мить воно виглянуло з-за важкої хмари. Від його рожевого світла в очах у Еллері затанцювали кольорові кулі. Потім нова важка хмара закрила сонце, і воно зникло за обрієм. У кімнаті почало швидко темніти.

Еллері роздумував: "Вийнято замок… Хтось дуже поспішав. Звичайно, про мій приїзд тут наперед не знали. Отже, хтось побачив мене з вікна, коли машина зупинилась перед будинком. Ота стара жінка? Хотів би я знати, де вона зараз. У всякому разі, для досвідченої людини вийняти замок – справа кількох хвилин… Цікаво, в кімнаті Торна двері теж подовбані? А в кімнаті Еліс Мейх'ю?"

* * *

Коли Еллері зійшов униз, Торн із Райнаком уже сиділи перед каміном.

– Нічого, нічого, – говорив товстун. – Дайте дівчині оговтатись після того струсу, якого вона сьогодні зазнала. Я звелів місіс Райнак обережно підготувати Сару… А, Квіне, приєднуйтесь до нас, як тільки спуститься Еліс, сядемо до столу.

– Містер Райнак щойно вибачався за місіс Сару Фелл – тітку міс Еліс, сестру Сільвестра Мейх'ю, – пояснив Торн. – Здається, вона перехвилювалася перед зустріччю з племінницею.

– Ще б пак, – кинув Еллері, прилаштовуючи ноги на найближче поліно.

– Справа в тому, – промовив товстун, – що бідолашна моя зведена сестра не зовсім психічно здорова. Спадкова шизофренія. Знаєте, не те щоб вона була дуже неврівноважена, але до неї потрібно звикнути. Для Еліс бачити її...

– Шизофренія? – перепитав Еллері. – Нещаслива родина. У вашого зведеного брата була манія переслідування, а яка манія у місіс Фелл?

– Досить зрозуміла. Вона все ще вважає, що її дочка жива. Насправді ж бідолашна Олівія загинула в автомобільній катастрофі три роки тому. Це боляче вразило Сарині материнські почуття. Тепер вона чекає зустрічі з братовою дочкою, і ця зустріч може виявитися гнітючим видовищем. Ніколи не можна передбачити, як поведеться хвора людина в незвичних обставинах.

– На мою думку, – неквапно зауважив Еллері, – це саме можна сказати про будь-яку людину, незалежно від того, хвора вона чи ні.

Райнак стримано всміхнувся. Торн, нахилившись до вогню, спитав:

– А отой хлопець, Кейт?

Товстун, не поспішаючи, поставив склянку.

– Вип'єте, Квіне?

– Ні, дякую.

– А отой хлопець, Кейт? – повторив своє запитання Торн.

– Хто, Нік? А що Нік, Торне?

Адвокат стенув плечима й промовчав.

– Чи це мені тільки здається, чи в повітрі й справді якась ворожість? – запитав Райнак, знов узявши склянку.

– Райнаку! – різко кинув адвокат.

– За Кейта не хвилюйтеся, Торне. Ми дамо йому спокій. Він сердитий на весь білий світ, і це свідчить про його здоровий глузд. Але на мене він у цьому не схожий – у нього немає емоційної енергії піднятися над власною мудрістю. Мабуть, він здасться вам нетовариським... О, а ось і ви, люба моя! Чудово, чудово!

На Еліс була простенька, без прикрас сукня. Щоки в дівчини посвіжіли, навіть порум'яніли, якось по-новому заблищали очі. Вперше побачивши її без капелюшка й пальта, Еллері подумав, що вона зовсім змінилася. Так буває завжди, коли жінка з'являється перед вами, скинувши верхній одяг і вправно підфарбувавшись за зачиненими дверима. Допомога іншої жінки, очевидно, теж не була для Еліс зайвою. Під очима в неї ще виднілися кола, але усмішка стала веселішою.

– Спасибі, дядечку Герберте! – подякувала вона трохи охриплим голосом. – Я, мабуть, таки застудилась.

– Віскі, гарячий лимонад, трошки поїжте і в ліжко! – весело порадив дядько.

– Сказати правду, я зголодніла.

– В такому разі їжте, поки наїстеся! Ви, певно, вже зрозуміли, що я лікар неабиякий. А тепер прошу всіх до столу!

– Так, так, – похопилася місіс Райнак. – Сари й Ніколаса не чекатимемо!

Очі в Еліс трохи погасли. Вона зітхнула, подала товстунові руку, і всі рушили до їдальні.

Їли мовчки. Райнак налягав на страви, не залишаючи поза увагою й багатого вибору напоїв. Прислуги в цій сім'ї, судячи з усього, не тримали, тому місіс Райнак, пов'язавши фартух, ледве встигала подавати на стіл та прибирати порожній посуд і до своєї тарілки майже не сідала. Еліс помалу втратила рум'янець, на її обличчі знову проступив напружений вираз; час від часу вона застуджено кашляла. Посеред столу стояла гасова лампа, і Еллері здавалося, ніби кожен шматочок їжі відгонить гасом. До того ж місіс Райнак подала смаженину з баранини, а саме баранини він не любив. А із страв з неї найбільшу огиду в нього викликала смаженина. Торн їв мляво, не підводячи очей від тарілки.

Коли вони поверталися до вітальні, адвокат ухитрився відстати з Еліс і запитав її:

– Як ви себе почуваєте? Все гаразд?

– Мені якось неспокійно на душі, – поскаржилася дівчина. – Містере Торн, прошу вас, не думайте, що я ще дитина. Тут діється щось дивне. Краще б я… не приїжджала.

– Я вас розумію, – мовив Торн. – І все ж таки ваш приїзд був конче потрібний. Якби була можливість вас від цього звільнити, я б нею

скористався. А залишитися в тому жахливому барлозі по сусідству ви б, звісно, теж не змогли.

– Ой ні! – здригнулась Еліс.

– Немає й готелю на багато миль довкола. Скажіть, міс Мейх'ю, хтось із цих людей…

– Ні, ні. Просто я не можу їх зрозуміти. Мабуть, це розгулялась моя уява. Та ще такий холод… Містере Торн, ви не проти, якщо я піду спати? Завтра в нас буде досить часу поговорити.

Торн легенько потис дівчині руку. Еліс, вдячно усміхнувшись, вибачилася, цмокнула в щоку Райнака й у супроводі місіс Райнак пішла нагору.

Тільки-но чоловіки знову всілися перед каміном і закурили по сигареті, як надворі почулися кроки.

– Мабуть, Нік, – висловив здогад лікар. – Де це його носило?

На порозі постав юний велет у мокрих черевиках і з сердитим виразом на обличчі. Він недбало кинув: "Привіт!" – і підійшов до каміна погріти свої великі, червоні з холоду руки. Не звертаючи уваги на Торна, хлопець лише мимохідь глянув на Еллері.

– Де ти ходиш, Ніку? Сядь, поїж!

– Я поїв перед вашим приїздом.

– Де ти пропадав?

– Тягав дрова для каміна. Ви ж самі про це не подбали.

Розмовляв Кейт не вельми чемно, одначе руки в нього, як помітив Еллері, тремтіли. Дивно. Його манери не виказували в ньому наймита, і все ж він був наймит.

– Пішов сніг, – сказав Кейт.

– Сніг?

Всі попідходили до вікон. Місяця не видно було. По шибках ковзали великі лапаті сніжинки.

– Пішов сніг, – зітхнув Райнак, і від того, як він це промовив, в Еллері закололо в потилиці. – Біла пелена вкриває гори, ліси, річку, небо й будиночок у кінці саду…

– Ви просто як селянин, докторе, – зауважив Еллері.

– Я люблю природу в її розбурханому стані. Весна для легкодухих. Важливі справи вирішуються зимою. – Райнак обійняв Кейта за плечі. – Усміхнись, Ніку! Хіба ж немає бога на небесах?

Кейт мовчки скинув з плеча господареву руку.

– А, ти ж іще не знайомий з містером Квіном! Квіне, це Нік Кейт. А з містером Торном ти вже знайомий.

Кейт коротко кивнув головою.

– Ну, ну, мій хлопче, веселіше! Ти надто вразливий, і в цьому твоя біда. Давайте вип'ємо! Хвороба нервів – інфекційна,

"Нерви!" – похмуро подумав Еллері. Він нутром відчував якусь таємницю, і це болісно точило йому душу. Торн сидів напружено,

немовби його скували спазми; на скронях у нього повипиналися шнурочки жилок, на чолі виступили краплини поту. Згори не долинало жодного звуку.

Райнак підійшов до буфета й почав діставати пляшки джин, гіркі настоянки, горілку, вермут. Він змішував напої і без упину говорив. У його голосі вчувалося приховане хвилювання.

"Прокляття, що ж тут усе-таки діється?" – запитував себе Еллері.

Кейт розносив коктейлі. Еллері поглядом попередив Торна, і той, зрозумівши, легенько кивнув головою. Вони зробили по два ковтки й відставили склянки. Кейт пив склянку за склянкою, так ніби хотів про щось забути

– Так буде краще, – всміхнувся Райнак, сідаючи в крісло. – Без жінок, біля каміна, зі склянкою в руці. Життя стає майже стерпним.

– Боюся, що зіпсую вам настрій, – озвався Торн, – але я збираюся зробити його нестерпним.

– Ну, ну, – примружив очі Райнак.

Він обережно відсунув з-під ліктя карафку з бренді й схрестив на животі короткі товсті руки. В очах у нього з'явився сталевий блиск.

Торн підійшов до каміна й, стоячи до всіх спиною, заговорив:

– Я тут захищаю інтереси міс Мейх'ю, містере Райнак. Тільки її інтереси. Сільвестр Мейх'ю помер минулого тижня надто раптово, очікуючи свою дочку, якої не бачив майже двадцять років – відколи розлучився з її матір'ю.

– Все правильно,

– Містере Райнак, – обернувся Торн, – ви лікували Сільвестра Мейх'ю понад рік, до того дня, коли він помер. На що він хворів?

– На багато що. Але нічого надзвичайного А помер від крововиливу в мозок.

– Так ви записали в свідоцтві про смерть, – проказав адвокат, нахилившись уперед. – Але я не цілком певний, що ви написали правду.

– Чудово! – глянувши на нього, ляснув себе по боках Райнак. – І це про мене, з моєю вдачею! Ви, Торне, хоча на вигляд і немічні, але здатні на багато що. – Широко посміхаючись, лікар обернувся до Еллері. – Ви чули, містере Квін? Ваш колега звинувачує мене в убивстві! Це стає цікаво, дуже цікаво. І треба ж таке! Старий Райнак – братовбивця! А що думаєш про це ти, Ніку? Твого господаря звинувачують в умисному вбивстві. Боже мій!

– Це безглуздя, містере Торн, – буркнув Кейт. – Ви й самі в це не вірите.

На обличчі в адвоката заграли жовна.

– Вірю я чи ні, не має значення. Це ймовірно. Але зараз мене більше цікавить справа Еліс Мейх'ю, ніж можливе вбивство. Сільвестр Мейх'ю помер, і байдуже – від небесних сил чи від людських рук. Одначе Еліс Мейх'ю – жива.

– Отже? – глузливо запитав Райнак.

– Отже, – вів далі Торн, – це надзвичайно дивно, що її батько помер саме тоді, коли чекав на дочку. Це підозріло.

Мовчанка затяглася. Кейт, зіпершись ліктями на коліна, втупив погляд у вогонь; розпатланий чуб спадав йому на очі.

Райнак жадібно ковтнув бренді, поставив склянку й, тяжко зітхнувши, промовив:

– Життя надто коротке, джентльмени, щоб витрачати його на марні суперечки. Перейдімо без зайвих слів до головного. Нікові Кейту я довіряю, і ми можемо вільно говорити при ньому.

Хлопець не поворухнувся.

– Містере Квін, ви не зовсім у курсі справи. Я не помиляюся? – запитав товстун, ввічливо всміхаючись.

Еллері теж не поворухнувся.

– А звідки ви це знаєте? – запитав він нарешті.

– Все дуже просто, – знов усміхнувся Райнак. – Відтоді, як поховали Сільвестра, Торн із Чорного дому не виходив. За час свого добровільного ув'язнення він також не одержував і не відсилав ніякої пошти. А сьогодні вранці, на пристані, Торн ненадовго залишив мене, щоб комусь зателефонувати. Невдовзі з'явилися ви. Відтоді Торн відходив тільки на хвилину-дві, а тому не міг розповісти вам багато, якщо взагалі щось розповів. Дозвольте мені, містере Квін, поздоровити вас з вашою поведінкою сьогодні. Вона була бездоганна. Нічого не знаючи, ви вдавали, нібито вам усе відомо.

Еллері зняв пенсне й почав протирати скельця.

– Ви, бачу, не лише лікар, а й психолог, – зауважив він.

– Це справи не стосується! – різко кинув Торн.

– Та ні, стосується, – басом заперечив товстун. – Вашого приятеля, містера Квіна, точать сумніви, а тому сором тримати вас і далі в темряві. Навіть більше – це негуманно. Мій зведений брат Сільвестр, царство йому небесне, був дуже скупий. Якби він міг забрати своє золото в могилу й був певен, що воно там і залишиться, то, гадаю, так би й зробив.

– Золото? – звів брови Еллері.

– Ви, мабуть, сміятиметесь, містере Квін. Сільвестр мав у своїй вдачі якісь середньовічні риси. Здавалося, він ось-ось надягне чорну оксамитову мантію і заходиться бубоніти латиною заклинання. Так от, не маючи змоги забрати золото в могилу, він зробив те, що було найлегше: сховав його.

– О боже! – вигукнув Еллері. – Скоро ви почнете випускати зі свого капелюха привиди!

– І сховав він те прокляте своє багатство в Чорному домі, – докинув Райнак, усміхаючись.

– А як же міс Еліс Мейх'ю?

– Бідолашна дитина. Вона – жертва обставин. Сільвестр ніколи про неї не згадував, аж поки Еліс написала з Лондона, що помер останній її родич з материного боку. Написала вона нашому приятелеві Торну, що його, у свою чергу, хтось їй порекомендував як адвоката, що заслуговує на довіру. І це, звичайно, правда, він саме такий і є. Бачите, Еліс навіть не знала, що її батько взагалі живий. Добросердий Торн, знайшовши нас, віддав Сільвестрові фотографії Еліс та її листа, в якому дівчина з подробицями описала все своє життя. Так Торн став між нами посередником. До того ж надто недовірливим, чорт забирай!

– Не треба нічого пояснювати! – різко промовив адвокат. – Містер Квін знає…

– Нічого містер Квін не знає, – посміхнувся товстун. – Бо надто вже уважно він слухав мою коротеньку розповідь. Не варто кривити душею, Торне. – Потім він знову повернувся до Еллері. – І Сільвестр, містере Квін, ухопився за думку про свою дочку, як ото потопаючий хапається за соломинку. Я не викажу таємниці, коли заявлю, що мій зведений брат, бувши шизофреником, підозрював власну сім'ю – уявляєте?! – в лихих намірах щодо його багатства.

– Це просто злісний наклеп! – вигукнув Торн.

– Гарно сказано, дуже гарно! Не заперечую, Сільвестр при мені признався Торнові, що давно обернув своє багатство на дзвінку монету, сховав золото в будинку і назве схованку лише Еліс, дочці, яка має стати його спадкоємицею.

– Це я розумію, – кинув Еллері.

– На жаль, старий не дожив до приїзду Еліс. Мене, містере Квін, дивує те, що Торн про нас такої поганої думки.

– Це все ваші вигадки, – почервонівши, заперечив Торн. – Певна річ, в інтересах своєї клієнтки я не міг залишити без нагляду будинок, у якому десь сховано багато золота.

– Ну звісно, – кивнув головою Райнак.

– Якщо дозволите мені висловити свою думку, – неквапно промовив Еллері, – то чи не скидається все це на битву велетня з мишеням? Уже багато років володіння золотом у країні вважається порушенням закону. Навіть якщо ви те золото знайдете, хіба уряд його не конфіскує?

– Так, з юридичного погляду ситуація складна, – погодився адвокат. – Але поки золото не знайдено, про це шкода й розмов. Тому мої зусилля…

– І досить активні, – іронічно докинув Райнак. – Знаєте, містере Квін, ваш приятель ночував у будинку, позамикавши зсередини всі двері й озброївшись абордажною шаблею, одним із трофеїв Сільвестрового діда, який служив колись у військовому флоті. Сміх та й годі!

– Я так не вважаю, – відрубав Торн. – Якщо ви маєте намір грати роль блазня…

– І ще одне, Торне, щодо вашої підозри, – перебив його лікар. – Чоловіче добрий, ви взагалі хоч подумали, кого підозрюєте? Запевняю вас, я віруючий у бога аскет…

– Надто гладкий! – сердито буркнув Торн.

– …і ці гроші для мене, по суті, нічого не важать, – провадив лікар. – Або взяти мою зведену сестру Сару. Літня хвора жінка, що живе у світі марних надій. Вона така сама старомодна, яким був і покійний Сільвестр. Вони, бачте, двійнята. Та й жити їй уже не довго. Лишається моя дорогоцінна Міллі та наш похмурий юний Друг Кейт. Міллі? Безглуздя! Останні двадцять років вона не спроможна про щось думати – добре чи погане – взагалі. Нік? Так, він людина чужа. Тут можна за щось зачепитися. Ви підозрюєте Ніка, Торне? – В лікаревому голосі чулась іронія.

Нік Кейт звівся на ноги, сердито подивився просто в кругле, мов місяць, набрякле обличчя товстуна й процідив:

– Ти, бридка свиня!..

Здавалося, він був геть п'яний.

Райнак так само всміхався, одначе його маленькі очиці дивилися тепер насторожено.

– Ну, ну, Ніку! – примирливо проказав він глухим голосом.

Далі все сталося дуже швидко. Кейт нахилився, схопив важку кришталеву карафку з бренді й замахнувсь на лікаря. Торн крикнув і машинально ступив крок уперед, але трохи спізнився. Райнак, мов товстий змій, сіпнувся назад, і удар не досяг мети. Кейт утратив рівновагу, карафка, вислизнувши з його пальців, ударилась об камін і розлетілася на скалки. Вони розсипались по всьому каміну, попали у вогонь, і рештки бренді на них засичали, згораючи голубим полум'ям.

– Цій карафці було майже сто п'ятдесят років, – невдоволено мовив Райнак.

Кейт відвернувся від них і стояв нерухомо. Плечі його здригалися. Еллері вдавано зітхнув. Він бачив кімнату, мов уві сні, а те, що сталося, нагадувало йому сцену з вистави. Може, ці двоє і справді грають! Чи не підготували вони все це заздалегідь? Але якщо так, то навіщо? Якої в біса мети вони сподіваються досягти, вдаючи, ніби, сперечаючись, дійшли до бійки? Єдиний наслідок – даремно розбита гарна карафка. В цій сцені не було ніякого сенсу.

– Піду, мабуть, спати, поки з каміна не з'явився чорт, – порушив мовчанку Еллері й підвівся. – Дякую вам, джентльмени, за чудовий вечір. Ви йдете, Торне?

Еллері повільно пішов вичовганими мідними сходами нагору. За ним з таким самим стомленим виглядом рушив адвокат. У холодному коридорі вони мовчки розійшлися кожен до своєї кімнати. Внизу стояла напружена тиша. Уже повісивши штани на бильце ліжка в ногах, Еллері згадав, що кілька годин тому Торн пошепки пообіцяв уночі прийти до нього й докладно пояснити суть справи. Квін узув пантофлі, накинув

халат і почовгав коридором до Торнової кімнати. Але адвокат уже гучно хропів у ліжку. Еллері повернувся до своєї кімнати й роздягся. Він знав, що вранці повинен мати свіжу голову. Пияк з нього був кепський, і тепер у голові йому шуміло. Еллері заліз під ковдру і за мить спав глибоким сном.

Розплющивши очі після важкого, тривожного сну, Еллері одразу відчув: щось негаразд. Кілька хвилин він сприймав лише головний біль та якийсь дивний присмак на язиці, одначе все не міг збагнути, де він. Потім, побачивши вицвілу шпалеру на стіні, бліді сонячні плями на потертому голубому килимі та свої штани на бильці ліжка в ногах, усе пригадав. Тремтячи від холоду, він випростав з-під ковдри руку й подивився на годинник, якого забув зняти перед сном. У холодній кімнаті все лишалося таке саме, як звечора. Двері були зачинені. В очі йому бадьоро зазирало бліде сонце. Не помітивши нічого підозрілого, Еллері знову зручно вмостився під ковдрою.

Раптом знадвору долинув високий, зляканий Торнів голос. Еллері зіскочив з ліжка й одним стрибком опинився босий біля вікна. Торна він не побачив. З цього боку до самого будинку підступали мертві дерева. Еллері поспіхом узув черевики, накинув на піжаму халат, вихопив із задньої кишені штанів револьвера й, тримаючи його напоготові, подався коридором до сходів.

– Що сталося? – почув він і, обернувшись, побачив у дверях сусідньої кімнати велику Райнакову голову.

– Не знаю, я почув Торнів крик, – кинув Еллері.

Збігши сходами вниз, він розчинив надвірні двері й завмер із широко розкритим від подиву ротом.

Одягнений Торн стояв за десять кроків від будинку й тупо дивився на щось із виразом такого жаху, якого Еллері на обличчі людини не

бачив зроду. Поруч з адвокатом, вирячивши перелякані очі, з відвислою, як у придурка, щелепою стояв напівроздягнений Ніколас Кейт.

Райнак грубо відштовхнув Еллері й крикнув:

– Що сталося? В чому річ?

У теплих пантофлях і надягненому поверх нічної сорочки пальті з ґнотового хутра товстун був схожий на огрядного ведмедя.

Борлак у Торна нервово ходив угору-вниз. Земля, дерева, все довкола було вкрите надзвичайно чистою білою ковдрою. Падав м'який лапатий сніг. Між деревами лежали високі кучугури.

– Не ворушіться! – зупинив адвокат Еллері й товстуна, коли ті з'явились у дверях. – Бога ради, не ворушіться! Стійте на місці.

Еллері, стиснувши револьвер, спробував обминути Райнака, але це було однаково, що зрушити з місця кам'яну брилу. Торн, залишаючи за собою в снігу дві борозни й заточуючись, підійшов до ґанку.

– Подивіться на мене! – гукнув він. – Подивіться на мене! Я не здаюся вам божевільним?

– Візьміть себе в руки, Торне! – гримнув на нього Еллері. – Що з вами? Я не бачу нічого незвичайного.

– Ніку! – крикнув Райнак. – Ти теж із глузду з'їхав?

Хлопець затулив долонями своє засмагле обличчя, потім опустив руки, підвів голову й повільно відповів:

– Все може бути. Мабуть, ми всі з глузду з'їхали. Подивіться самі!

Райнак ступив крок уперед, і Еллері, обминувши його, підійшов по м'якому снігу до Торна. Адвокат стояв і весь тремтів. Услід за Еллері перевальцем підійшов господар. Потім усі троє рушили глибоким снігом до Кейта, приготувавшись побачити щось незвичайне.

Але готуватись не було потреби. Як і кожен би на їхньому місці, вони побачили перед собою засніжений рівний прямокутник. Еллері відчув, як чуб у нього стає дибом. А в голові майнула думка, що це, певно, лише кульмінаційний момент у розвитку загадкових подій напередодні. Світ наче перевернувся догори дном. Здавалося, в ньому вже не лишилося нічого розумного.

Райнак хапнув ротом повітря і стояв, кліпаючи, мов велетенська сова. На другому поверсі в Білому домі грюкнуло вікно. Ніхто з них навіть не підвів голови. З вікна своєї кімнати, що виходило на проїзд, дивилася приголомшена Еліс Мейх'ю. Вона коротко зойкнула й відразу замовкла.

Був будинок, з якого вони щойно вийшли і який Райнак охрестив Білим домом, були широко розчинені надвірні двері, у вікні на другому поверсі була Еліс Мейх'ю. Міцна, потемніла від давнини споруда – камінь, дерево, штукатурка. Все, що й має бути. До будинку можна було доторкнутися рукою. Був проїзд. Був гараж.

Але там, де стояв Чорний дім з його міцними кам'яними стінами, заскленими вікнами, димарями й дерев'яними оздобами, з його брудом і смородом, той самий Чорний дім, по кімнатах якого Еллері ходив лише напередодні, в якому помер Сільвестр Мейх'ю, який усі вони бачили, якого торкалися… Там, де ще вчора стояв Чорний дім, не було нічого.

Не було стін. Не було даху. Не було руїн. Не було будівельного сміття. Не було нічого.

Було рівне, вкрите пухнастим сніговим килимом порожне місце.

Вночі Чорний дім зник.

РОЗДІЛ ДРУГИЙ

"Постать Еліс я бачу", – відзначив у думці Еллері Квін і знову глянув перед себе.

Він не протер очі лише тому, що це було б смішно, до того ж ні зір, ні решта чуттів у нього ще ніколи не були такі гострі, як цієї хвилини.

Еллері стояв на снігу й уже довго, дуже довго дивився на те місце, де ще вчора стояв триповерховий кам'яний будинок, зведений сімдесят п'ять років тому.

– Немає, – почув він кволий голос Еліс із вікна нагорі. – Будинку. немає...

– Виходить, з глузду я не з'їхав, – зробив висновок Торн, підходячи до них.

Еллері подивився на довгий слід від адвокатових ніг на снігу, а тоді перевів погляд на власну тінь. "Вага людини все ще має значення, подумав він. І матеріальні предмети все ще відкидають тінь". Дивно, але це відкриття дало йому певну полегкість.

– Будинок справді зник! – проказав Торн надтріснутим голосом.

– Зник, – глухо повторив Еллері. – Таки зник, Терне.

Це було все, що він міг сказати.

Райнак вигнув гладку шию і, трясучи, мов індик, подвійним підборіддям, вигукнув:

– Неймовірно! Це неймовірно!

– Неймовірно! – прошепотів Торн.

– Ненауково. Цього не може бути. Я розумна людина. Розумна! І мій розум нічим не затуманений. Такого, чорт забирай, просто не може бути…

– … як сказав той, хто вперше побачив жирафу, – зітхнув Еллері.

Торн безтямно заходив сюди-туди. У вікні нагорі стояла приголомшена Еліс.

Кейт вилаявсь і, випроставши перед себе руки, як це роблять сліпі, кинувся через завалений снігом проїзд до невидимого будинку.

– Стійте! – гукнув йому Еллері. – Постривайте!

– Чого вам треба? – сердито запитав юний велет, зупинившись.

Еллері сховав до кишені револьвер, повільно підійшов по снігу до хлопця й став поруч із ним.

– Я ще й сам не знаю. Тут щось не те. Щось негаразд – або зі світом, або з нами. Це не той світ, який ми знаємо. Це… переміщення неживих предметів. Ви припускаєте, що Сонячна система геть збожеволіла й зійшла з орбіти в неосяжних глибинах космосу? Здається, я кажу нісенітницю.

– Вам краще знати, – озвався Кейт. – А я не хочу через якесь безглуздя тікати світ за очі. Бог свідок, на цьому місці стояв міцний триповерховий будинок, і я нікому не повірю, що тепер його там немає. Не повірю навіть власним очам. Ми… загіпнотизовані. Це все наробив

кабан! Він здатний на що завгодно. Ми загіпнотизовані! Ви загіпнотизували нас, Райнаку!

– Що? – перепитав лікар, не відводячи погляду від порожнього місця.

– Кажу вам, будинок тут! – люто закричав Кейт.

Еллері зітхнув і, ставши навколішки, замерзлими руками почав розгрібати м'який білий сніг. Під снігом він побачив вологу жорству.

– Це проїзд, правда ж? – запитав він, не підводячи голови.

– Проїзд, – буркнув у відповідь Кейт, – а може, дорога в пекло. Ми знаємо те саме, що й ви. Звичайно, проїзд. Хіба ви самі не бачите? Он же гараж. Що ж це, як не проїзд?

– Не розумію, – спохмурнів, зводячись на ноги Еллері. – Нічого не розумію. Почну все спочатку. Може... може, справа в земному тяжінні? Може, ми з хвилини на хвилину злетимо в космос?..

– Боже мій! – простогнав Торн.

– Єдине, в чому я певен, – це те, що вночі сталося щось надзвичайне.

– А я кажу, це гіпноз, – правив своєї Кейт. – Звичайнісінький гіпноз.

– Дивно! – подав голос товстун. – Який усе ж таки недосконалий світ! Зник будинок. Дивно! – Він похмуро засміявся.

– Атож! – нетерпляче кинув Еллері. – Так воно й є, докторе. Світ справді недосконалий. А щодо вас, Кейте, то ви й самі не вірите в нісенітницю з груповим гіпнозом. Будинок таки зник. Але мене хвилює

не те, що він зник, а те, як він зник. Це схоже на… на… Я ніколи не вірив у… щось таке. – Він труснув головою. – А, нехай йому чорт!

Райнак розпростав широкі плечі й, дивлячись червоними очима на порожнє, вкрите снігом місце, гарячкував:

– Це обман! Підлий обман! Будинок на місці, перед нашим носом! Або… або… Ні, мене вони не обдурять!

Глянувши на нього, Еллері спитав:

– Може, він у Кейта в кишені?

На ґанку з'явилася Еліс. Її босі ноги були в черевичках на високих підборах, коси розсипалися поверх надягненого на нічну сорочку пальта. За нею, зіщулившись, дріботіла місіс Райнак. В очах у жінок стояв жах.

– Поговоріть з ними, – тихо попросив Еллері адвоката. – Про що завгодно, аби лише відвернути їхню увагу. Ми всі збожеволіємо, якщо не збережемо бодай подоби здорового глузду. Кейте, принесіть мені віника!

Еллері брів по снігу, старанно обминаючи невидимий будинок і кидаючи погляди на порожнє місце. Товстун, повагавшись, перевальцем рушив услід за ним. Торн неквапно поплівся до ґанку, а Кейт, широко ступаючи, зник за Білим домом.

Сонця не було видно. Його бліде світло ледве пробивалося крізь холодні хмари. Не вщухаючи, падав м'який густий сніг.

Вони темніли на снігу маленькими, безпорадними цятками, немов на аркуші чистого паперу.

Еллері розчинив двостулкові двері гаража й заглянув усередину. В ніздрі йому вдарив важкий запах бензину та гуми. Торнів автомобіль, ця чорна потвора, оздоблена хромованими деталями, стояв, як і напередодні ввечері, коли Еллері побачив його тут. За ним, ближче до дверей, – певно, його поставив сюди після їхнього приїзду Кейт, – виднівся дуже пошарпаний "б'юїк", яким Райнак привіз їх із міста. Обидві машини були зовсім сухі.

Квін зачинив гараж і повернувся на проїзд. Крім ланцюжка слідів, залишених недавно ними ж таки, на незайманій білій ковдрі уваги ніщо не привертало.

– Ось вам мітла, – зустрів його Кейт. – Ви що, збираєтесь на ній літати?

– Припни язика, Ніку! – дорікнув йому Райнак.

– Дайте хлопцеві спокій, докторе! – засміявся Еллері. – Цілком слушне запитання. Ідіть обидва за мною! Може, настав уже судний день, але ми повинні діяти!

– Нащо вам мітла, Квіне?

– Хочу переконатися, чи те, що йде сніг – випадковість, чи частина плану, – відповів Еллері. – Сьогодні можливе все. Геть усе.

– Нісенітниця! – пирхнув товстун. – Абракадабра! Та як можна спланувати снігопад? Ваші слова – просто маячня!

– Я ж не сказав, що цей план складений людиною.

– Маячня! Маячня! Маячня!

– Ви теж припніть язика, докторе! Поводитесь, мов хлопчисько, що від страху свистить у темряві.

Еллері стиснув у руках мітлу й пішов через проїзд. Він відчув, що ноги відмовляються слухатись його й ступити на білий прямокутник. Еллері весь напружився, наче й справді мав наразитися на тверду масу будинку, що, як завжди, стояв на своєму місці, але тепер чомусь зовсім невидимий. Не зустрівши нічого, крім холодного повітря, Квін ніяково всміхнувся й почав якось незвично орудувати мітлою. Він дуже обережно, ледь торкаючись білої поверхні, змітав набік, шар за шаром, кристалики сніжинок і повільно занурювався все глибше й глибше. При цьому він так уважно вивчав кожний шар, ніби той приховував у собі якусь небезпеку. Так Еллері дістався до самої землі, не виявивши жодного сліду людської діяльності.

– Ельфи, – розчаровано мовив він. – Ельфи, більше ніхто. Визнаю, я не здатний цього осягнути…

– Навіть фундамент… – почав був Райнак.

Еллері вдарив держаком мітли об землю. Вона була тверда мов камінь. Грюкнули вхідні двері. Це Торн і обидві жінки зайшли в Білий дім. Троє чоловіків стояли надворі, не знаючи, що робити.

– Так, – озвався нарешті Еллері, – це або кошмарний сон, або кінець світу.

Тягнучи за собою по снігу, мов стомлена прибиральниця, мітлу, він перетнув з кутка в куток білий прямокутник, вийшов на проїзд і поплентався до невидимої звідти дороги, що губилася, вигинаючись, за голими, припорошеними снігом деревами. До дороги було недалеко. Еллері пам'ятав її добре. Вона вела довгою дугою від самого шосе. Трясучись по ній, вони не проїхали жодного перехрестя.

Він вийшов на середину засніженої дороги, що чіткою білою стрічкою тяглася серед плетива припорошених дерев, машинально розмів клаптик чистого снігу й побачив під ним вибоїни та сліди старого "б'юїка".

– Що ви шукаєте – золото? – спокійно запитав Нік Кейт.

– Отже, ви вирішили за мною стежити? – Еллері повільно випростався й подивився на велета. – А може… Ні, перепрошую. Це, безперечно, Райнакова ідея.

Вираз на засмаглому обличчі в хлопця не змінився.

– Ви зовсім з глузду з'їхали. Стежити за вами? А мені більш нічого не лишається, як стежити за вами.

– Звичайно, – погодився Еллері. – Ви, юний Прометею, здається, запитали, чи не шукаю я золота?

– А ви дивак, – осміхнувся Кейт, коли вони рушили до будинку.

– Золото… – проказав Еллері. – Гм, у будинку було золото. А будинок зник. Вражений відкриттям, що будинки літають, мов птахи, я зовсім забув про цю невеличку деталь. Дякую, містере Кейт, що нагадали! – сухо закінчив він.

Еліс, бліда мов полотно й зіщулена, сиділа на стільці біля каміна.

– Містере Квін, – благально промовила вона, – що з нами сталося? Що нам робити? Ми… Може, то був учора сон? Хіба ми не були в тому будинку, не ходили там по кімнатах, не торкалися речей?.. Мені страшно!

– Якщо вчора був сон, – усміхнувся Еллері, – тоді завтра слід чекати видіння. Так сказано в святому письмі. Тут можна повірити не тільки в притчу, ану чудеса. – Він сів і почав енергійно розтирати змерзлі руки. Як там з дровами, Кейте? Тут холодно, справжня Арктика.

– Вибачте, – на диво приязно озвався Кейт і вийшов з кімнати.

– Ми вже бачили видіння, – тремтячим голосом примовив Торн. – У мене голова йде обертом. Такого просто не може бути. Це жахливо!

Він ляснув себе по боках, і в кишені у нього щось забряжчало.

– Ключі, – кинув Еллері. – А будинку немає. Чудасія!

Повернувся Кейт з оберемком дров. Глянувши в камін, він невдоволено скривився, поклав дрова й заходився змітати скалки карафки від бренді, що її сам розбив об цегляну стіну напередодні ввечері. Еліс поглянула з-за його широкої спини на материн портрет. Місіс Райнак з розпущеними попелястими косами, загорнувшись у халат, мовчки стояла, схожа на гнома, в кутку й не зводила очей зі свого чоловіка.

– Міллі! – гримнув товстун.

– Іду, Герберте, – відгукнулася місіс Райнак і відразу поспішила сходами нагору.

– То що скажете, містере Квін? Чи, може, ця загадка для вас надто складна?

– Жодна загадка не складна, якщо її не загадав сам бог. Але в даному разі це не загадка, це… велика підлота. Містере Райнак, ми маємо змогу звернутися по допомогу?

– Якщо вмієте літати, то маєте.

– Телефону немає, – докинув Кейт, не обертаючись. – А дорогу ви самі бачили. Машиною по таких заметах не проїхати.

– Навіть якби вона була, – всміхнувся господар, але, мабуть, згадавши про Чорний дім, відразу погасив усмішку.

– Що ви хочете сказати? – запитав Еллері. – В гаражі…

– Два ні на що не придатні витвори доби механізації. Обидві машини – без пального.

– А в моїй, крім того, щось вийшло з ладу, – раптом приєднався до розмови Торн. – Ви ж знаєте, Квіне, минулого разу я залишив водія в місті, а тепер, хоч трохи пального й зосталося, двигун не запускається.

Еллері затарабанив пальцями по бильцю крісла.

– Кепсько. Ми навіть не маємо змоги попросити в когось, щоб перевірив, зачаровані ми чи ні. Між іншим, містере Райнак, а до найближчого населеного пункту далеко? Я якось не звернув уваги, коли ми їхали сюди.

– Дорогою понад п'ятнадцять миль. Якщо маєте намір іти пішки, містере Квін, то спершу добре подумайте.

– Ви не подолаєте заметів, – застеріг Кейт, якого вочевидь найбільше турбували замети.

– Отже, нас замело в четвертому чи, може, в п'ятому вимірі, висловив припущення Еллері. – Весела історія! І найкраще почуває себе Кейт.

– Щось не видно, щоб ви були дуже збентежені, – зауважив Райнак, з цікавістю розглядаючи Квіна. – Сказати правду, те, що сталося, приголомшило навіть мене.

– Нам не варто втрачати голови, чи не так? – промовив, помовчавши, Еллері.

– Я не здивуюсь, якщо над будинком раптом з'являться дракони, – важко зітхнув Торн. – Квіне, може, краще… спробуємо звідси вибратись? – нерішуче запитав він.

– Ви чули, що сказав Кейт?

Торн закусив губу.

– Мені холодно, – озвалася Еліс, присуваючись ближче до каміна. – Дякую вам, містере Кейт. Цей… цей вогонь нагадує мені домівку.

– Нема за що, – коротко відказав хлопець і підвівся.

Їхні погляди на мить зустрілись.

– Ви, здається, єдиний, хто… Ой!..

Сходами спускалася висока, стара, виснажена, жовта, як мрець, жінка в накинутій на плечі шалі. Одначе враження вона справляла людини бадьорої, на її рухливому обличчі молодо світилися розумні карі очі. Тримаючись сухими руками за поруччя і обережно переставляючи ноги, вона не підводила погляду своїх жвавих очей від обличчя Еліс. У тому погляді був вираз давно втраченої надії, що раптом спалахнула з новою силою.

– Хто?.. Хто це? – злякано запитала Еліс, відсуваючись назад.

– Не лякайтеся! – поквапно заспокоїв її Райнак, умить опинився біля сходів і заступив жінці дорогу. – Нещасна втекла від Міллі… Саро, що ти тут робиш о такій порі? Ти поберегла б себе, Саро!

Не звертаючи уваги на його слова, жінка повільно сходила вниз, аж поки підступила до товстуна впритул.

– Олівія! – радісно промовила вона. – До мене повернулась Олівія. Ох, люба моя!..

– Не треба так хвилюватися, – спробував заспокоїти жінку товстун і обережно взяв її за руку. – Це не Олівія, Саро. Це Еліс, Еліс Мейх'ю. Сільвестрова дочка. Вона приїхала з Англії. Ти пам'ятаєш маленьку Еліс? Ні, це не Олівія, Саро.

– Не Олівія? – Жінка перехилилася через поруччя й пильно подивилась на Еліс. Зморщені губи в старої ворушилися. – Не Олівія?

– Я Еліс, тітонько Саро, – підхопилася дівчина. – Еліс…

Сара Фелл раптом обминула товстуна, швидко перетнула кімнату, взяла дівчину за руку й почала уважно розглядати її обличчя. Поки вона вивчала перелякане обличчя Еліс, на її власному проступив вираз жаху.

– Не Олівія! В Олівії гарні чорні коси… І голос не Олівії. Еліс?

Жінка опустилася на стілець, де щойно сиділа Еліс, її худі плечі обвисли, і вона заплакала,

– Міллі! – гукнув господар.

Місіс Райнак з'явилася відразу, ніби з волі чарівника.

– Чому ти дозволила їй вийти з кімнати?

– Але ж… я думала, вона… – затинаючись, почала місіс Райнак.

– Негайно забери її нагору!

– Гаразд, Герберте, – ледь чутно мовила місіс Райнак.

Кутаючись у халат, вона зійшла вниз, узяла стару жінку за руку й повела нагору.

Місіс Фелл покірно рушила за нею і, схлипуючи, запитувала:

– Чому ж не приходить Олівія? Навіщо її забрали під матері?

– Вибачте! – повернувся до них товстун, витираючи піт і важко дихаючи. – Це в неї напад. Я знав, що він наближається, уже з того, як вона зацікавилася, довідавшись про ваш приїзд, Еліс. За те, що ви з Олівією схожі, винуватити її не можна.

– Вона… вона страшна! – тихо промовила Еліс. – Містере Квін, містере Торн, нам конче треба залишатися тут? Я б набагато спокійніше почувала себе в місті. До того ж моя холодна… ці холодні кімнати…

– Бачить бог, – спалахнув Торн, – я ладен іти пішки!

– І покинути Сільвестрове золото на нашу ласку? – з усмішкою запитав Райнак і відразу спохмурнів.

– Не потрібна мені батькова спадщина! – приречено сказала Еліс. – Тепер я бажаю тільки одного: вибратися звідси. Я… я проживу й так. Знайду роботу… Я багато що вмію робити, їдьмо звідси! Містере Кейт, може, ви…

– Я не чародій, – відрубав Кейт, застебнув на всі ґудзики куртку і вийшов.

Вони бачили з вікна, як його постать помалу зникала за серпанком лапатого снігу. Еліс, почервонівши, відвернулась і задивилася на полум'я.

– І ніхто з нас не чародій, – додав Еллері. – Міс Мейх'ю, наберіться мужності й потерпіть, поки ми придумаємо, як звідси вибратись.

– Гаразд, – прошепотіла, тремтячи, Еліс і знову відвернулася до вогню.

– Між іншим, Торне, розкажіть мені все, що ви знаєте, особливо про будинок Сільвестра Мейх'ю. В цьому може бути розгадка таємниці вашого батька, міс Мейх'ю. Хоч будинок і зник, сховане в ньому золото, хочете ви того чи ні, належить вам. Отже, ми повинні докласти всіх зусиль, щоб його знайти.

– Раджу вам спочатку знайти будинок, – докинув Райнак. – Будинок! – Він невдоволено махнув волохатою рукою й пішов до буфета.

Еліс байдуже кивнула головою.

– Може, Квіне, нам краще поговорити сам на сам? – запропонував Торн.

– Вчора ввечері ми почали відверту розмову, і я не бачу причин, які б завадили нам так само відверто продовжити її сьогодні. Від містера Райнака нам критися нічого. Наш господар – здібна людина, винятково здібна. І все зрозуміє правильно.

Райнак промовчав. Насупившись, він одним духом випив повний келих джину.

* * *

Не зводячи погляду з господаря, Торн рішучим, твердим голосом почав розповідати, що вперше якась невиразна підозра виникла в нього ще тоді, як був живий Сільвестр Мейх'ю.

Одержавши листа від Еліс, адвокат знайшов хворого Мейх'ю і повідомив його про доччине бажання знайти батька, якщо той ще живий. Старий Мейх'ю дуже зрадів і признався, що боїться родичів із сусіднього будинку. Відтоді він, здавалося, жив самою надією на майбутню зустріч із дочкою.

– Кажете, боявся, Торне? – здивовано звів брови товстун. – Ви знаєте, Сільвестр боявся не нас, а бідності. Він був дуже скупий.

Торн, не звертаючи уваги на його слова, розповідав далі, як Сільвестр Мейх'ю попросив його написати Еліс, щоб вона виїжджала до Америки негайно. Він мав намір залишити дівчині все своє багатство і хотів зробити це, поки живий. Схованку із золотом Сільвестр не показав навіть Торнові, сказав тільки, що вона в будинку, але нікому, крім Еліс, він про неї не розповість. Старий Мейх'ю сердито заявив, що родичі почали шукати схованку відразу, як тільки сюди переїхали.

– До речі, містере Райнак, ви давно живете в цьому будинку? – поцікавився Еллері.

– Близько року. Ви, звичайно, не станете вірити маячні старого шизофреніка перед смертю? В тому, що ми сюди переїхали, немає ніякої таємниці. Я побачився з Сільвестром понад рік тому, після довгої розлуки. Він, як і дотепер, жив у старому родовому будинку, а цей так само стояв порожній, забитий дошками. Між іншим, Білий дім, у якому ми оце сидимо, побудував мій вітчим, Сільвестрів батько, і подарував його на весілля Сільвестрові, коли той одружувався з матір'ю Еліс. Поки вітчим був живий, Сільвестр жив тут, а потім знов оселився в Чорному домі.

Коли я зустрівся з Сільвестром, він уже геть опустився, жив самітником, у злиднях, і йому конче потрібен був медичний догляд.

– Самітником, у цій глушині? – недовірливо перепитав Еллері.

– Саме так. Щоб дістати в Сільвестра дозвіл на переїзд до його будинку, мені залишалося, по суті, тільки одне: спокусити його безплатним медичним доглядом. Вибачте, Еліс, але ваш батько був зовсім неврівноважений… І ось Міллі, я і Сара, яка живе з нами після загибелі Олівії, переїхали сюди.

– Дуже люб'язно з вашого боку, – зауважив Еллері. – Вам, гадаю, довелося відмовитись від медичної практики?

– Від надто великої практики мені відмовлятися не довелось, містере Квін, – криво посміхнувся Райнак.

– Виходить, це були щирі братні почуття?

– Ну, про нагоду успадкувати від Сільвестра якусь маєтність я думав також, не заперечую. Це ж природно. Адже про Еліс ми тоді нічого не знали. Але, як виявилось… – Він стенув широкими плечима. – Я, знаєте, філософ.

– Як не заперечуєте й того, – втрутився Торн, – що коли я приїхав, а Мейх'ю вже був у стані тієї фатальної коми, ви слідкували за мною, мов… зграя шпигів. Я стояв у вас на дорозі.

– Містере Торн… – зблiднувши, прошепотіла Еліс.

– Пробачте, міс Еліс, але ви, гадаю, теж повинні знати правду! Вам не пощастило обдурити мене, Райнаку. Ви намагалися знайти золото, хоч би кому воно належало. Я зачинився в будинку, щоб не дати вам змоги прибрати його до рук.

Райнак стис губи й знову стенув плечима.

– Ви хочете знати правду? – різко запитав Торн. – Тоді слухайте! Я шість днів не виходив з будинку – від того дня, коли поховали Сільвестра Мейх'ю, і до того дня, коли приїхала міс Еліс Мейх'ю. Весь цей час я шукав золото. Я перевернув там усе догори ногами і не знайшов навіть сліду золота, а тому категорично заявляю: його у будинку немає. – Він пильно подивився на товстуна. – Золото вкрадено ще до того, як Мейх'ю помер.

– Ну, це вже взагалі нісенітниця, – заперечив Еллері. – Нащо ж тоді було чаклувати, щоб будинок зник?

– Не знаю, – відрубав адвокат. – Певен лише, що тут скоєно якусь підлоту, а за фальшивою усмішкою цієї… підступної істоти ховаються… страшні речі. Даруйте, міс Мейх'ю, що я змушений так говорити про вашу родину, але мій обов'язок застерегти вас: ви потрапили до хижаків. До вовків!

– Боюся, любий Торне, я не прийшов би до вас по рекомендацію, – кисло промовив Райнак.

– Краще б я померла! – прошепотіла Еліс.

Не в змозі стримати себе, адвокат закричав:

– А цей Кейт, хто він? Що він тут робить? Він схожий на бандита! Я підозрюю, Квіне, що…

– Ви, мабуть, усіх підозрюєте, – всміхнувся Еллері.

– Містер Кейт? – прошепотіла Еліс. – О, я певна, ні! Я… я не думаю, що він здатний на щось лихе, містере Торн. У нього, мабуть, було важке життя, і він зазнав багато страждань…

Торн відвернувся й простяг до вогню руки.

– Давайте поговоримо про те, що нам ближче, – приязно запропонував Еллері. – Здається, ми розмовляли про зниклий будинок. Якийсь план так званого Чорного дому зберігся?

– Бачить бог, ні, – відповів Райнак

– Хто жив у будинку після смерті вашого вітчима, крім Сільвестра Мейх'ю та його дружини?

– Дружин, – поправив Квіна господар, наливаючи собі джину. – Сільвестр був одружений двічі. Ви, мабуть, про це не знали, люба моя?

Еліс, сидячи біля каміна, здригнулася.

– Я не люблю копатися в нещасливому минулому, та оскільки ми сповідаємось… Сільвестр ставився до матері Еліс погано.

– Я… здогадувалася, – прошепотіла дівчина.

– Вона була жінка норовиста й часто бунтувала. Та коли прийняла остаточне рішення й повернулася до Англії, це не минулося для неї безслідно, і вона невдовзі померла. Про її смерть писали нью-йоркські газети.

– Я ще була дитиною, – тихо докинула Еліс.

– Сільвестр, уже тоді неврівноважений, хоча й не такий відлюдкуватий, яким став згодом, одружився з багатою вдовою і привів її сюди. Вона приїхала з сином від першого чоловіка. На той час його старий батько вже помер, і Сільвестр перебрався з другою дружиною до Чорного дому. Скоро стало зрозуміло, що на вдові Сільвестр одружився

заради її грошей. Він умовив дружину передати йому чимале, як на ті часи, багатство й своїм жорстоким до неї ставленням відразу створив їй нестерпні умови. І ось одного разу жінка забрала дитину й зникла.

– Може, зараз краще не треба про це?.. – запропонував Еллері, дивлячись на Еліс.

– Ми так і не знаємо, що сталося насправді – чи Сільвестр її прогнав, чи вона, не в змозі витримати знущань, покинула його сама. У всякому разі, через кілька років я випадково довідався, що вона померла в злиднях.

Еліс дивилася на Райнака з огидою.

– Невже батько міг так… зробити?

– Припиніть! – крикнув Торн. – Бідолашна дівчина скоро стане заїкою. Яке відношення це має до будинку?

– Містер Квін поцікавився… – відказав товстун.

Еллері, мов зачарований, дивився на полум'я.

– Йдеться про те, Райнаку, – нагадав адвокат, – що ви слідкували за мною з тієї хвилини, коли я ступив сюди ногою. Ви боялися залишити мене самого навіть на мить. Обидва рази ви посилали Кейта зустрічати й відвозити мене своєю машиною. Ви робили все, щоб я на п'ять хвилин не зостався зі старим господарем сам на сам. А потім ота його непритомність схожа на глибокий сон. Говорити він уже не міг до самої смерті. Чому? Навіщо ви наглядали за мною? Бачить бог, я людина терпляча, але ви дали мені всі підстави підозрювати вас.

– Ви, судячи з усього, не згодні з Цезарем.

– Тобто?

– "Якби він був багатший..." – процитував Райнак. – Хай навіть настане кінець світу, джентльмени, але це не причина, щоб ми залишалися без сніданку. Міллі! – гукнув він.

Повільно прокидаючись, Торн, мов старий мисливський собака, відчув якусь небезпеку. В кімнаті було холодно. У вікно зазирало бліде ранкове світло. Торн сягнув рукою під подушку й крикнув:

– Стій! Ні з місця!

– То у вас теж є револьвер? – почувся голос Еллері. – Це я, Торне. Треба порадитись. Між іншим, зайти до вас непоміченим зовсім не важко.

– Що ви маєте на увазі? – запитав адвокат, сідаючи в ліжку й відкладаючи набік свій старий револьвер.

– Я бачу, у вас тут замок теж зник як і у мене та в Еліс. Як зник Чорний дім і невловиме золото Сільвестра Мейх'ю.

Губи в Торна посиніли від холоду. Він натяг на себе ковдру й знову запитав:

– Що сталося, Квіне?

Еллері припалив сигарету й хвилину дивився у вікно на густий сніг, що падав без упину вже другий день.

– Дивна виходить річ, Торне, хоч із якого боку поглянути. Дух і матерія змішалися так, що аж не віриться. Знаєте, я щойно провів розвідку. Вам буде цікаво довідатись, що зник і наш юний велет.

– Зник Кейт?!

– На його ліжку ніхто не спав.

– Учора його теж майже цілий день не було.

– Отож-бо. Наш похмурий геній, який ніби втілює собою світову скорботу, час від часу кудись зникає. Куди? Багато б я дав, щоб дістати відповідь на це запитання.

– По таких заметах він далеко не зайде, – промовив адвокат.

– Як кажуть французи, треба думати. Наш приятель Райнак також зник.

Торн аж закляк від подиву.

– Атож. Правда, в його ліжку хтось спав, але, на мою думку, не довго. Як вони зникли – разом чи окремо? Справа стає надзвичайно заплутаною, Торне.

– Я цього просто не можу збагнути, – промовив, здригнувшись, Торн. – І ладен уже відступитися. Я не бачу змоги довести цю справу до кінця. Крім того, весь час щось порушує рівновагу. Будинок зник…

Еллері зітхнув і глянув на годинник. Була одна хвилина на восьму. Торн відкинув ковдру й нахилився, щоб узяти з-під ліжка пантофлі.

– Ходімо вниз! – рішуче сказав він.

– Чудова грудинка, місіс Райнак, – мовив Еллері. – Завозити сюди харчі, мабуть, нелегко?

– У наших жилах тече кров перших поселенців, – бадьоро похвалився Райнак, перше ніж здобулася на відповідь його дружина. Він зі смаком їв яєчню-бовтанку з грудинкою. – На щастя, запасів у нашій коморі вистачить надовго. Зими тут суворі, ми це торік відчули.

Кейт на сніданок не прийшов. Зате за столом була стара місіс Фелл. Вона їла з неприхованою пожадливістю старої людини, в якої в житті не лишилось іншої втіхи, крім заповнити шлунок. Місіс Фелл жувала мовчки, не відводячи погляду від зляканого обличчя Еліс.

– Я дуже погано спала, – поскаржилась Еліс хрипким голосом, нервово покручуючи кавову чашечку. – Та ще оцей осоружний сніг!.. Сьогодні ми не зможемо звідси вибратися?

– Боюся, поки йтиме сніг, не зможемо, – лагідно відказав Еллері. – А ви, докторе? Ви теж погано спали? Чи те, що з-під вашого носа зник цілий будинок, не вплинуло на ваші нерви взагалі?

Товстун прикрив почервонілі очі важкими повіками й, усміхнувшись, промовив:

– Я? Я завжди сплю добре. Сумління в мене чисте. А чому ви питаєте?

– Просто так. А куди це зранку подівся наш приятель Кейт? Він дуже потайний хлопець, правда ж?

Місіс Райнак проковтнула, не розжувавши, шматок гарячої булочки. Господар зиркнув на неї, і вона, похопившись, кинулася на кухню.

– А хто його знає, – відказав нарешті Райнак. – Він хлопець загадковий. Не турбуйтесь, з ним нічого не станеться.

Еллері зітхнув і вийшов з-за столу.

– Минула вже ціла доба, а ця дивна подія зрозумілішою не стала. Якщо не заперечуєте, піду ще раз подивлюся на будинок, що так таємниче зник.

Торн також хотів був підвестися.

– Ні, ні, Торне, краще я піду сам.

Еллері тепло вдягнувся і вийшов.

Кучугури вже сягали вікон першого поверху. Дерева майже сховалися під снігом. Стежка, яку недавно хтось розчистив на декілька кроків від входу, тепер була знову наполовину засипана.

Еллері зупинився на стежці, глибоко вдихнув холодне повітря й подивився на прямокутник праворуч, де колись стояв Чорний дім. Через цей прямокутник до узлісся вели ледь помітні сліди. Щоб захиститися від пронизливого вітру, Еллері звів комір пальта й пірнув по пояс у глибокий сніг.

Іти було важко, але щоб неприємно, то ні. Еллері швидко зігрівся. Його оточував білий, мовчазний, незнайомий світ.

Коли він, подолавши відкрите місце, почав заглиблюватись у ліс, світ знову дивовижно змінився. Все було спокійне, незаймано біле, прекрасне. Сніг, що лежав на деревах, надавав їм нових, незвичайних форм.

Раптом з низької гілки впала снігова шапка. Тут, під деревами, таємничі сліди замітало не так швидко, як на галявині. Вони рівною пунктирною лінією вели кудись у далечінь. Схвильований передчуттям відкриття, Еллері наддав ходи.

І раптом світ зробився чорним.

Це була справжня дивовижа. Спочатку сніг став сірим, потім, поступово, темно-сірим і нарешті чорним як смола – так ніби його залили друкарською фарбою. Щокою Еллері підсвідоме відчув холодний, мокрий поцілунок замету.

Розплющивши очі, він зрозумів, що лежить горілиць на снігу. а над ним схилився в своєму картатому пальті Торн.

– Квіне! – термосив його за плечі адвокат. – Що з вами?

Еллері сів, облизав губи.

– Те, чого й слід було чекати, – простогнав він. – Що мене вдарило? Це було мов грім серед ясного неба. – Він потер потилицю й важко звівся на ноги. – Ну, Торне, здається, ми дійшли до межі зачарованої землі.

– Ви не марите? – стурбовано запитав адвокат.

Еллері подивився на сніг. Крім подвійної лінії, в кінці якої стояв Торн, ніяких інших слідів не було. Мабуть, він сам довго лежав непритомний.

– І цю межу переступати не можна, – вів далі Квін. – Табу! Зась! Робіть своє діло! За цією невидимою межею і казковий палац, і пекло, й ангел безодні. "Облиште будь-яку надію ті, що входять сюди..." Даруйте, Торне, ви, здається, врятували мені життя?

– Не знаю. Не думаю, – сказав Торн, пильно вдивляючись у спокійний, мовчазний ліс. – Я знайшов вас тут самого. Спочатку мені здалося, що ви мертвий.

– Я дуже просто міг ним бути, – кинув Еллері, тремтячи від холоду

– Після того, як ви пішли, Еліс подалася нагору, Райнак сказав, що хоче поспати, а я надумав прогулятися. Спершу побрів був на дорогу, а тоді згадав про вас і повернув назад. Ваші сліди вже майже засипало, але їх ще було видно. Я перетнув проїзд, дійшов до узлісся і незабаром натрапив на вас. Тепер ваших слідів уже й не видно.

– Мені це зовсім не до вподоби, – спохмурнів Еллері. – І все ж я задоволений.

– Що ви хочете цим сказати?

– Я не вірю, – всміхнувся Еллері, – що сили господні так низько опустились і напали на мене.

– Так, це вже справжня війна, – погодився Торн. – Хоч би хто це був, він не зупиниться ні перед чим.

– У всякім разі, війна милосердна. Я був цілком у його руках. Мене можна було вбити, як…

Еллері замовк. Спершу йому почувся звук, схожий на тріск соснового поліна у вогні чи зламаної мерзлої гілки, тільки куди гучніший. Згодом долетіло й слабке відлуння.

То був звук пострілу з револьвера.

– В будинку! – вигукнув Еллері. – Ходімо!

Вони кинулись заметами до будинку.

– Мій револьвер! – раптом пополотнів Торн. – Я забув… Я залишив його в спальні під подушкою. Ви гадаєте…

Еллері дістав із кишені свій.

– Мій при мені. Але… Чорт, я обеззброєний! – Він покрутив закоцюблими пальцями барабан. – Патрони вийнято, а запасних у мене немає.

Перелякані жінки і Райнак металися по кімнаті, самі не знаючи, чого шукають.

– Ви теж чули? – вигукнув товстун, коли Квін і Торн убігли до будинку. – Хтось стріляв! – Вигляд у нього був надзвичайно схвильований.

– Де Кейт? – крикнув Еллері, нишпорячи поглядом по кімнаті.

– Не знаю. Міллі каже, нібито стріляли десь за будинком. Я дрімав і нічого напевне не знаю. Револьвери… Але ж він вийшов надвір.

– Хто? – запитав Еллері.

Товстун стенув плечима. Еллері пішов до кухні й відчинив двері чорного ходу. Сніг за порогом був гладенький, незайманий. Коли він повернувся до вітальні, Еліс, поправляючи тремтячими руками шарф, рішуче заговорила:

– Я не знаю, скільки ще сидітимете в цьому жахливому місці ви, але з мене вже досить. Дякую! Містере Торн, я вимагаю, щоб ви забрали мене звідси! Негайно! Я не залишуся тут і хвилини!

– Заспокойтеся, міс Мейх'ю, – жалібно озвався Торн і взяв її руки в свої. – Я теж хочу того самого, але ви ж бачите…

Далі Еллері не слухав. Перестрибуючи через три східці, він збіг нагору, штовхнув ногою двері до Торнової кімнати й потяг носом повітря. Потім спроквола всміхнувся, підійшов до зім'ятого ліжка й відкинув подушку. Довгоствольний Торнів револьвер старого зразка лежав на місці. Барабан був порожній. Еллері підніс до носа дуло й понюхав.

– Що? – спитав від дверей Торн.

Поруч з ним стояла Еліс.

– Так, – мовив Еллері й відклав револьвер. – Ми стоїмо тепер не перед уявним фактом, а перед реальністю. Ви мали рацію, Торне, це війна. Стріляли з вашого револьвера. Дуло ще тепле. Коли принюхатись, то можна відчути запах пороху. А патрони зникли.

– Що все це означає? – простогнала Еліс.

– Це означає, що хтось надзвичайно дотепний. Це була невеличка хитрість, щоб примусити нас із Торном повернутися до будинку. Можливо, постріл був не лише приманкою, а й застереженням.

Еліс сіла на Торнове ліжко.

– Гадаєте, ми…

– Так, – не дослухав її Еллері, – відтепер ми полонені, міс Мейх'ю. І не маємо права виходити за межі в'язниці. Цікаво знати, чому? – додав він, насупивши брови.

Поволі тягся той імлистий день. Дедалі виростали снігові замети. Все заволокла суцільна біла пелена. Здавалося, небеса розверзлись, і всі запаси снігу, що там були, падали на землю.

Опівдні раптом з'явився Кейт. Він похмуро й жадібно поїв гарячого і пішов до себе в кімнату. Райнак, трохи потоптавшись, теж зник і з'явився аж надвечір, мовчазний, брудний, геть мокрий. Що ближче до ночі, то менше всі розмовляли. Торн у розпачі налягав на віскі. О восьмій вечора Кейт зійшов униз, зварив собі каву, випив три чашки й знову пішов нагору. Похмурий, аж сердитий господар, здавалося, втратив своє почуття гумору і розтуляв рота лише для того, щоб гримнути на дружину.

А сніг усе падав і падав.

Розійшлися всі рано й мовчки. Опівночі залізні нерви Еллері не витримали. Він почав нервово міряти кроками кімнату й, перескакуючи думками від неможливого до фантастичного, час від часу ворушив вогонь у каміні, аж поки в нього страшенно розболілася голова. Спати він не міг.

Скоряючись пориву, якого він навіть не намагався пояснити, Еллері надяг пальто й вийшов у холодний коридор.

Двері до адвокатової кімнати стояли зачинені, чути було, як Торн стогне й совається уві сні на рипучому ліжку. Повертаючись у непроглядній темряві до своєї кімнати, Еллері зненацька спіткнувся об порваний килим, утратив рівновагу й, глухо гупнувши, вдарився в стіну: Ще не встиг він випростатись, як почувся короткий жіночий крик – десь наче з кімнати Еліс Мейх'ю. Вихопивши з кишені сірники, Еллері кинувся коридором до дверей кімнати Еліс, рвучко їх розчинив, черкнув сірником і від подиву завмер на місці.

Дівчина, накинувши на плечі стьобану ковдру, сиділа в ліжку. Очі її блищали в тремтливому світлі від сірника. Біля великого комода невиразно вимальовувалася постать Райнака. Він стояв, засунувши руку до висунутої шухляди. Одягнений, у мокрих черевиках, господар збентежено дивився примруженими очима на Еллері.

– Прошу залишатися на місці, містере Райнак, – спокійно наказав Еллері, коли сірник догорів. – Мій револьвер загалом вогнепальна зброя, але ним можна скористатись і як тупим знаряддям. – Він підійшов до столу, на якому встиг помітити гасову лампу, новим сірником запалив гніт і знову відступив до дверей.

– Дякую вам! – прошепотіла Еліс.

– Що сталося, міс Мейх'ю?

– Я… не знаю. Я спала. Прокинулась, коли почула, як зарипіла підлога. А тоді з'явилися ви. – Еліс заплакала. – О боже!..

– Ви закричали.

– Закричала? – Вона по-дитячому зітхнула. – Я… Дядечку Герберте, що все це означає? – раптом гнівно запитала вона. Що ви робите в моїй кімнаті?

Силувано посміхаючись, товстун глипнув на неї, висмикнув із шухляди руку й незграбно випростався.

– Що я роблю, люба моя? – перепитав він, дивлячись на біле плече Еліс, що виглядало з-під стьобаної ковдри. – Я зайшов поцікавитись, як ви себе почуваєте. Сьогодні ви були така схвильована… Просто це вияв родинного почуття, дитино моя. Пробачте, якщо я налякав вас.

– Бачу, я вас недооцінив, докторе, – зітхнувши, промовив Еллері. – Дуже невдало з вашого боку. Просто грубо. Я, звичайно, можу віднести це за рахунок вашого збентеження, що природно. Але навряд чи була рація шукати міс Мейх'ю в шухляді комода, хоч би який великий він був. Цей чоловік вас чіпав? – різко запитав він дівчину.

– Чіпав мене? – вона з огидою повела плечима. – Ні. Якби він доторкнувся до мене в темряві, я померла б.

– Який чарівний комплімент! – промовив Райнак з іронією в голосі.

– Отже, що ви тут шукали, містере Райнак? – запитав Еллері.

Господар повернувся правим боком до дверей і всміхнувся.

– На жаль, я трохи недочуваю на праве вухо. На добраніч, Еліс! Приємних снів! Ви дозволите мені вийти, рицарю?

Еллері мовчки дивився на усміхнене обличчя товстуна, поки за тим зачинилися двері. Якийсь час у кімнаті стояла тиша. Потім Еліс, притримуючи край ковдри, лягла.

– Містере Квін, благаю вас, заберіть мене звідси завтра! Я кажу серйозно. Я не можу вам пояснити, як… як мені страшно. Я весь час думаю, що… що… Ми всі збожеволіємо, якщо залишимося тут ще трохи. Ви мене заберете?

Еллері сів на край ліжка.

– Вам справді так страшно, міс Мейх'ю? – запитав він лагідно.

– Дуже страшно, – пошепки відповіла дівчина.

– В такому разі, завтра ми з Торном зробимо все що зможемо. – Він потиснув їй руку крізь ковдру. – Я подивлюся, може, пощастить полагодити його автомобіль. Він казав, що там залишилося трохи пального. Проїдемо, скільки вистачить, а далі підемо пішки.

– А якщо пального зовсім мало?.. А втім, мені байдуже! – Вона подивилася на Еллері широко розплющеними очима. – Гадаєте, він... нам дозволить?

– Він?

– Ну, хоч би хто це був...

– Не гасіть лампи. Коли я піду, поставте під дверну ручку стілець. – Еллері швидко обвів поглядом кімнату. – Між іншим, міс Мейх'ю, у вас немає нічого такого, що містер Райнак хотів би привласнити?

– Мене це теж дивує. Не уявляю, чого йому треба. Я така бідна, містере Квін, мов та Попелюшка. Крім того, що на мені, й речей, які я привезла, у мене нічого немає.

– Може, давні листи, юридичні папери, пам'ятні подарунки?..

– Лиш одна, дуже давня мамина фотокартка.

– Гм... Містер Райнак не справляє враження сентиментального чоловіка. Ну гаразд, на добраніч. Не забудьте про стілець. Запевняю, вам нічого не загрожує.

Еллері трохи постояв у холодному темному коридорі, впевнився, що дівчина підставила під двері стільця й пішов до себе.

В кімнаті на нього чекав Торн. У пом'ятому халаті, з розкуйовдженим волоссям, він був схожий на привида.

– О, а це що?! Мара! Вам теж не спиться?

– Спати? – здригнувся Торн. – Як може чесна людина спати в цьому забутому богом місці? Я бачу, ви чогось дуже веселий.

– Не веселий. Живий. – Еллері сів і закурив сигарету. – Кілька хвилин тому я чув, як ви крутилися в ліжку. Що вас погнало сюди в такий холод?

– Нічого. Просто нерви. – Торн заходив по кімнаті. – Де ви були?

Еллері розповів.

– Дивний цей Райнак, – закінчив він. – Але ми не повинні дозволити, щоб він нас перехитрував. Нам треба від усього відмовитися, Торне, принаймні поки що. У мене була надія… Та, на жаль, я дав бідолашній дівчині обіцянку. Завтра ми від'їжджаємо, і чим раніше, тим краще.

– А в березні нас, замерзлих, знайде рятувальна команда, – жалібно промовив Торн. – Чудова перспектива! Але краще замерзнути, ніж і далі лишатися в цьому страшному місці. – Він подивився на Еллері. – Сказати правду, Квіне, я трохи у вас розчарувався. Після всього, що я чув про вашу професійну майстерність…

– Я ніколи не претендував, щоб мене вважали за чародія чи богослова, – стенув плечима Еллері. – Те, що тут діється, – або найчорніша магія, або доказ того, що чудеса все ж таки трапляються.

– Ваша правда, – погодився Торн. – І все ж, якщо подумати, то це… суперечить законам природи, чорт забирай!

– Я бачу, юрист оговтується від страху, – сухо сказав Еллері. – Та залишатися тут довше означало б остаточно себе зганьбити. На мою думку, тим часом краще визнати свою поразку.

– Тим часом? Що ви хочете цим сказати?

– Запевняю вас, Торне, ви ще не настільки оговталися від потрясіння, щоб як слід обміркувати те, що сталося, – лагідно зауважив Еллері. – Сьогодні я сушив собі над цим голову. Розгадки я не бачу, але вона десь поруч. Зовсім поруч.

– Ви хочете сказати, – збуджено почав адвокат, – що справді…

– Якби на мене мала вплив релігія… – не дав йому закінчити Еллері. – Це надзвичайно дивовижний випадок, – замислено говорив він далі. – Надзвичайно! Ні в англійській, ні в будь-якій іншій мові немає слова, яким його можна було б назвати. Він, як і всі великі справи, розпадається на дуже прості складові частини. Існує золото. Воно сховане в будинку. Будинок зник. Щоб знайти золото, треба спершу знайти будинок. Гадаю…

– Крім безглуздих маніпуляцій з Кейтовою мітлою, – глузливо посміхнувся Торн, – я не пригадую, щоб ви зробили в цій справі щось варте уваги. Знайти будинок! Ви ж бо ще й пальцем не ворухнули, тільки сидите й вичікуєте.

– От-от! – докинув Еллері.

– Чого?

– Чекати – це для нас єдиний вихід, мій добрий, розгніваний друже. Лише окультний знак викличе духа Чорного дому.

– Окультний знак? – здивовано звів брови Торн. – Духа?

– Чекати! Тільки чекати! Господи, як я чекаю!

Торн вражено дивився на Еллері й, здавалось, підозрював, що той, незважаючи на нічний час, надумав пожартувати. А Квін сидів і спокійно курив сигарету.

– Чекати! Чого чекати, чоловіче? Ви дратуєте мене більше, Еллері, ніж ота гладка потвора. На що ви сподіваєтеся? Чого хочете дочекатись?

Еллері підвівся, кинув у камін недокурок і, дивлячись на адвоката, поклав руку йому на плече.

– Лягайте спати, Торне! Якби я вам і сказав, ви б однаково не повірили.

– Ви повинні мені сказати, Квіне! Якщо я не побачу невдовзі виходу з цього становища, то збожеволію.

Торнові здалося, що Еллері ці слова чомусь приголомшили. Потім він раптом поплескав Торна по плечу й засміявся.

– Ідіть спати! – сказав він, усе ще сміючись.

– Але ви повинні мені сказати!

Еллері зітхнув і вже серйозно додав:

– Не можу. Ви сміятиметеся.

– У мене не той настрій, щоб сміятися.

– Та й справа зовсім не смішна, Торне. Хвилину тому я згадав про релігію. Так от, коли б на мене, нещасного грішника, мала вплив релігія, то за ці три дні я став би щирим віруючим до кінця свого життя. Навіть я, безнадійний атеїст, вбачаю тут втручання неземної сили.

– Комедіант, – буркнув адвокат. – Вбачати руку господню в… Не святотатствуйте, чоловіче! Не всі ж ми тут невігласи!

Еллері виглянув у вікно. Серед безмісячної ночі тьмяно мерехтів сірий, повитий сніговою пеленою світ.

– Руку господню? – проказав він. – Ні, не руку, Торне. Якщо цю справу ми взагалі доведемо до кінця, то допоможе нам… світильник.

– Світильник? – тихо перепитав Торн. – Який світильник?

– Атож. Образно кажучи, божий світильник.

РОЗДІЛ ТРЕТІЙ

Наступний день, як і попередній, починався сірим, похмурим світанком. Як і напередодні, падав густий сніг, так наче помалу обсипалося небо. Більшу частину дня Еллері провів у гаражі, копаючись у великій чорній машині Торна. Двері гаража стояли широко відчинені, і кожен, хто хотів, міг бачити, що робить Квін. Він не дуже розумівся на автомобілях, і спочатку йому здавалося, що всі його зусилля марні.

Але десь по обіді він, кілька годин невдало поекспериментувавши, раптом натрапив на маленький дротик, що здався йому не на місці. Дротик просто звисав, мов непотрібна річ. Логіка підказувала, що він має бути до чогось приєднаний. Еллері спробував це зробити, і йому пощастило.

Коли він увімкнув запалювання, запустив стартер і почув, як холодний двигун ожив, світло, що падало від дверей, заступила чиясь тінь. Еллері вимкнув запалювання і швидко обернувся. У дверях стояв, широко розставивши ноги, Кейт. Його темна постать чітко вимальовувалась на тлі білого снігу. В обох руках він тримав по каністрі.

– Моє шанування! – озвався Еллері. – Бачу, ви знову прибрали людської подоби, Кейте. Вийшли в цей світ прогулятись? З вами це трапляється не часто.

– Збираєтесь кудись їхати? – спокійно запитав Кейт.

– Звичайно. А ви що, маєте намір мені перешкодити?

– Це залежатиме від того, куди ви зібралися.

– О, ви погрожуєте! Гаразд, а якщо я вам скажу куди?

– Кажіть що завгодно, але поки я не знатиму, куди ви зібралися, ви залишитесь тут.

– Мені подобається така відвертість, – усміхнувся Еллері. – Я задовольню вашу цікавість. Ми з Торном збираємось відвезти міс Мейх'ю до міста.

– В такому разі все гаразд.

На Кейтовому обличчі було видно сліди тривоги і втоми. Він поставив каністри на цементну підлогу гаража.

– Можете взяти. Це бензин.

– Бензин? Де ви його дістали, чорт забирай!'

– Вважайте, що знайшов у давній індійській гробниці, – відповів Кейт.

– Чудово!

– Бачу, ви полагодили Тернів автомобіль. Даремно гаяли час. Це міг би зробити я.

– Чому ж не зробили?

– Мене ніхто не просив.

Велет повернувся й пішов. Еллері, замислено посидів трохи в машині, потім вийшов, перелив бензин із каністр у бак, знову сів у машину, запустив двигун і, залишивши його воркотати, мов великого кота. рушив до будинку.

Еліс була в своїй кімнаті. Вона стояла, накинувши на плечі пальто, біля вікна. Обернувшись на його стук, дівчина запитала:

– Містере Квін, ви завели машину містера Торна?

– Так, нарешті завів, – усміхнувся Еллері. – Ви готові?

– О, звичайно! Від самої думки, що ми кінець кінцем поїдемо звідси, мені стало краще. Гадаєте, ми проїдемо? Я бачила, містер Кейт ніс каністри. Він дав вам бензину? Як це мило з його боку! Я ніколи не вірила, що такнй приємний юнак…

Еліс почервоніла. Вперше за ці дні погляд її став веселішим, а голос не таким хрипким.

– Долати замети буде важко, але в Горновій машині є ланцюги для коліс, та й двигун потужний…

Еллері раптом замовк і втупив здивований погляд у потертий килим під ногами.

– Що таке, містере Квін?

– Що таке? – Еллері підвів очі й глибоко зітхнув. – Нічого особливого. Бог на небі, і в світі все гаразд!

Еліс і собі глянула на килим.

– О, сонце! – радісно вигукнула вона й повернулася до вікна.

– Містере Квін, сніг нарешті вщух. Заходить сонце.

– Давно б так, – жваво відказав Еллері. – Одягайтеся, будь ласка!

Він підхопив її валізи й стрімко, аж задвигтіла стара підлога, подався через коридор до своєї кімнати, що була напроти кімнати Еліс. Потім заходився, насвистуючи, складати в саквояж свої речі

* * *

У вітальні, як завжди буває перед від'їздом, стояв гамір. Складалося враження, що це звичайна родина у звичайних обставинах. Еліс була весела, мовби й не залишала багатства, яке можна знайти будь-якої хвилини. Вона поклала сумочку на камін поруч із материним портретом, поправила капелюшок, обняла місіс Райнак, цмокнула в суху щоку місіс Фелл і, ніби вибачаючись, ніяково всміхнулася до доктора Райнака. Потім знову підійшла до каміна, взяла сумочку, затримала довгий, загадковий погляд на Кейтовому обличчі й, наче тікаючи від нечистої сили, поспішила з будинку.

Торн уже сидів у машині. Його обличчя світилося такою щирою радістю, немов йому в останню хвилину скасували смертний вирок. Дивлячись на призахідне сонце, він щасливо всміхався.

Еллері неквапливо йшов слідом за Еліс. Речі були вже в машині. Він сів за кермо, запустив двигун і зняв ручне гальмо

Товстун, стоячи в дверях будинку, давав поради:

– Дорогу ви знаєте, правда ж? У кінці проїзду повернете праворуч і поїдете прямо. Ви не заблукаєте. На шосе будете десь через…

Останні його слова потонули в гуркоті двигуна. Еллері помахав рукою. Еліс сиділа на задньому сидінні поруч із Торном, крутилася і весь час майже істерично сміялась. Торн мовчки всміхався, дивлячись у потилицю Еллері.

Квін вивів машину на дорогу й повернув праворуч. Темніло, їхали повільно. Велика машина, незважаючи на ланцюги на колесах, раз у раз буксувала. Невдовзі Еллері ввімкнув потужні фари. Він зосереджено стежив за дорогою. Всі мовчали.

Здавалося, минула ціла вічність, перше ніж вони вибралися на шосе. Тут уже пройшов снігоочисник, вони помчали швидше і незабаром уже в'їжджали до сусіднього селища. Еліс, побачивши електричні вогні, асфальтовані вулиці й масиви великих будинків, скрикнула від радості. Еллері зупинився біля бензоколонки й долив у бак пального.

– Вже недалеко, міс Мейх'ю. Скоро приїдемо. Незабаром міст Трайборо… – заспокоїв дівчину Торн.

– О, як це чудово – жити!

– Ви, звісно, зупинитесь у мене. Моя дружина буде дуже рада. А потім…

– Ви такі добрі, містере Торн! Не знаю, як вам і дякувати… – Дівчина здивовано замовкла. – Що сталося, містере Квін?

Еллері поводився досить дивно. Зупинившись на перехресті, він про щось тихо запитав у полісмена. Полісмен уважно на нього подивився, відповів і показав напрямок рукою. Еллері повернув машину й повільно рушив у той бік, куди показав полісмен.

– Що сталося? – знову запитала, нахилившись уперед, Еліс.

Торн докірливо зауважив:

– Збитися з дороги ви не могли. Покажчик чітко…

– Не в тім річ, – пояснив Еллері. – Розумієте, мені дещо спало на думку.

Адвокат і дівчина здивовано перезирнулись. Еллері зупинив машину біля великого кам'яного будинку з зеленими ліхтарями біля під'їзду, зайшов усередину й за чверть години, насвистуючи, вийшов.

– Що все-таки сталося? – невдоволено запитав Торн, дивлячись на золені ліхтарі.

– Те, що має бути доведене до кінця.

Еллері рушив назад, доїхав до перехрестя й повернув ліворуч.

– Ви не туди їдете! – захвилювалася Еліс. – Ми щойно звідти приїхали. Не може бути, щоб я помилилась.

– Ви не помиляєтесь, міс Мейх'ю. Так воно й є…

Дівчина відкинулась назад і зблідла. Здавалося, сама думка про те, що вони повертаються туди, вселяла в неї жах.

– Річ у тому, що ми справді їдемо назад, – доказав Еллері.

– Назад?! – спалахнув Торн, випростуючись.

– Ох, невже ж не можна забути про тих страшних людей? – простогнала Еліс.

– Я маю погану славу впертої людини, – всміхнувся Еллері. – Крім того, ми дістали підкріплення. Огляньтеся назад, і ви побачите, що за нами їде поліційна машина. А в ній – шеф місцевої поліції і кілька надійних хлопців.

– Але чому, містере Квін? – стривожено вигукнула Еліс.

Торн мовчки дивився Еллері в потилицю.

– Тому, – відказав Еллері, – що я маю почуття професійної гідності. Тому, що надзвичайно здібний чарівник зробив зі мною фокус і насміявся з мене.

– Фокус? – вражено перепитала Еліс.

– А тепер я сам стану чарівником, – лагідно всміхаючись, провадив Еллері. – Ви самі бачили: будинок зник. А я зроблю так, що він з'явиться знов.

Торн і Еліс були такі приголомшені, що не могли вимовити й слова.

– А крім того, – твердо вів далі Еллері, – навіть коли й знехтувати таку дрібницю, як дематеріалізований будинок, то ні в якому разі не можна залишити поза увагою… вбивство.

РОЗДІЛ ЧЕТВЕРТИЙ

Серед лісу знову стояв Чорний дім. І це не був привид. І не складалося враження, що цей міцний, потемнілий від часу будинок

розпростував крила й злітав у космічний простір. Він нерухомо стояв на своєму місці.

Вони побачили Чорний дім, як тільки звернули із засніженої дороги на проїзд. Темна маса будинку в ясному місячному сяйві була доказом того, що в світі реальних речей ніяких змін не сталося.

У Торна й дівчини відібрало мову. Вони були, здавалося, більше вражені тепер, коли Чорний дім з'явився знову, ніж тоді, коли він зник.

Еллері зупинив машину, вискочив на проїзд і, давши знак тим, хто їх супроводжував, поспішив до Білого дому. Його вікна були освітлені зсередини гасовою лампою та полум'ям у каміні. Намагаючись не відставати від Еллері, до будинку побігли детективи з поліційної машини; вслід за ними рушили приголомшені Торн і Еліс.

Еллері рвучко відчинив двері. З того, як він стискав у руці револьвер, було видно, що в барабані знову є патрони.

– Ще раз вітаю вас! – голосно сказав Еллері й рішуче ступив до вітальні. – Я не примара. Я – син інспектора Квіна, власною персоною. Для вас, певно, Немезіда. Доброго вам вечора! Не бачу привітної усмішки, містере Райнак!

Товстун завмер, не донісши до рота склянку з віскі. Рум'янець помалу сходив з його обвислих щік, і вони на очах сіріли. В кутку скімлила місіс Райнак, тупо дивилася місіс Фелл. Лише Нік Кейт не виявляв великого подиву. Він стояв біля вікна, закутавшись по вуха шарфом. На його обличчі було розчарування, захоплення і, хоч як це дивно, полегкість водночас.

– Причиніть двері! – наказав Еллері.

Детективи мовчки розійшлися по кімнаті. Еліс, напружено дивлячись зляканими очима на Райнака, непевно підійшла до стільця й сіла. Різко стукнула віконна рама. Один з детективів кинувся туди, де щойно стояв Кейт, але той уже швидко, мов дикий олень, мчав по снігу до лісу.

– Не дайте йому втекти! – крикнув Еллері.

Три детективи, тримаючи напоготові зброю, зникли вслід за велетом у вікні. Знадвору долинули постріли.

Еллері підійшов до каміна й простяг над вогнем руки. Райнак повільно, дуже повільно сів у крісло. Торн теж опустився на стілець і обхопив руками голову.

Еллері відвернувся від каміна й сказав до офіцера поліції:

– Я розповів вам цілком досить, аби ви зрозуміли, що сталося тут після нашого приїзду.

Кремезний чоловік в уніформі коротко кивнув головою.

– Учора ввечері, – по-змовницькому підморгнув Торнові Еллері, – я казав вам, що вперше в своїй кар'єрі вдячний за допомогу… А вам, усім, хто причетний до цього незвичайного злочину, теж можу сказати, що коли б не було на небі бога, ваша змова відібрати спадщину в Еліс Мейх'ю увінчалася б успіхом

– Ви мене розчарували, – озвався товстун із свого глибокого крісла.

– Мені це дуже прикро. – Еллері з усмішкою глянув на нього. – Дозвольте дати вам, скептику, пояснення. Коли кілька днів тому містер Торн, міс Мейх'ю і я приїхали сюди, було вже надвечір. Нагорі, в кімнаті, яку ви так дбайливо для мене приготували, я виглянув у вікно. Заходило сонце. Нічого особливого в тому не було. Захід сонця, звичайний собі

захід сонця. Повсякденне явище, що цікавить лише поетів, метеорологів та астрономів Але цього разу сонце вперше мало істотне значення для того, хто прагнув дійти до суті… Воно розганяло темряву й було воістину… божим світильником. Бачте, моя кімната й кімната міс Мейх'ю виходили вікнами в різні боки. Якщо я із свого вікна бачив захід сонця, значить, воно виходило на захід, а вікно кімнати міс Еліс, природно, – на схід. Поки що все гаразд. Того вечора ми поговорили й розійшлися. Другого ранку я прокинувсь о сьомій, коли сонце тільки-тільки зійшло. І що ж я побачив? У моє вікно світило сонце!

У каміні засичали дрова. Кремезний офіцер у синій уніформі неспокійно засовався на стільці.

– Розумієте, – вів далі Еллері, – з вікна своєї кімнати я бачив і захід, і схід сонця.

Райнак похмуро подивився на Еллері. Його товсті щоки знову порожевіли. Рухом, схожим на привітання, він підніс до рота склянку й випив її до дна.

Еллері розповідав далі:

– Я не відразу збагнув, яке важливе значення має це загадкове явище. Але згодом, повернувшись до нього у думці, я невиразно відчув, що доля, космос чи бог – називайте це як завгодно – дають мені нагоду зрозуміти, здавалося б, незбагненний феномен Чорного дому, який уночі зник з лиця землі.

– О боже! – простогнав Торн.

– Але я ще не був до кінця певний. Щоб дійти остаточного висновку, мені потрібен був від небес ще один доказ. А тому, оскільки падав сніг і сонце не могло пробитися крізь густу завісу, я чекав. Я чекав, поки перестане сніг і знову засяє сонце. – Він зітхнув. – І коли воно нарешті

засяяло, в мене не залишилося жодного сумніву. Сонце світило у вікно міс Мейх'ю. Того дня, коли ми приїхали, це вікно виходило на схід, але тепер я був у кімнаті міс Мейх'ю майже надвечір. А сонце заходило.

– Боже мій! – знову вихопилось у Торна.

Нічого іншого він, здавалося, сказати не міг.

– Отже, її кімната виходила на захід. Як вона могла виходити на захід, коли в день нашого приїзду виходила на схід? Зупинилося сонце? Перевернувся світ? Чи було якесь інше пояснення – таке, що своєю простотою вражало уяву?

– Квіне, – почав був Торн, – та це ж…

– Зачекайте, – зупинив його Еллері. – Дайте мені закінчити. Єдиний логічний висновок, що не суперечив законам природи, був такий – хоча будинок і кімнати, де ми жили, здавалися тими самими, які ми побачили в день приїзду, це був не той будинок і не ті кімнати. Якщо, звісно, ця міцна споруда разом з фундаментом не була повернута на сто вісімдесят градусів, мов дитяча іграшка на паличці. Але така думка – абсурд. Отже, це був інший будинок. Він був схожий на перший як знадвору, так і всередині, у ньому були такі самі меблі, килими, прикраси, але… це був не той самий будинок. Це був інший будинок, схожий на перший у всіх деталях, крім однієї: його положення щодо сонця.

Знадвору долинули приглушені вітром голоси детективів. Наздогнати Кейта їм не пощастило. Місяць кидав на землю холодне світло.

– Таким чином, – провадив Еллері, – все стає на свої місця. Білий дім був не той будинок, у якому ми ночували першу ніч. Це був його двійник, і він займав інше положення щодо сонця, а тому й Чорний дім нікуди не

зникав. Він залишався там, де стояв завжди. Зник не Чорний дім, а ми. Першої ж ночі нас перевезли на нове місце, де кругом був такий самий ліс, проїзд, гараж і розбита дорога. Було все. Але там, де мав стояти Чорний дім, лише білів засніжений прямокутник.

Поки ми спали, нас перевезли до двійника Білого дому. Перевезли нас, наші речі, портрет матері міс Мейх'ю, навіть скалки карафки від бренді, розбитої напередодні в першому будинку під час добре підготовленої й талановито виконаної сцени. Були вийняті замки з дверей… Було зроблено все, щоб зберегти ілюзію, нібито ми прокинулися вранці в тому самому будинку, в якому звечора лягли спати.

– Дурне базікання! – кинув, усміхнувшись, Райнак. – Нісенітниця, маячня хворого.

– Все йшло чудово, – пустивши повз вуха його слова провадив Еллері. – План був прекрасний, відчувалася рука великого майстра. Було створено бездоганний ланцюг переконливих доказів. Нас усіх перевезли вночі – очевидно, коли ми були непритомні. Я пригадую ті два ковтки, після яких і в мене, і в Торна вранці був неприємний присмак на язиці й розколювалась від болю голова. Містер Райнак сам приготував заздалегідь напої і підмішав у них наркотики. Адже він – лікар, усе дуже просто.

Кинувши швидкий погляд на кремезного чоловіка в синій уніформі, товстун весело стенув плечима. Обличчя в офіцера залишалось незворушним.

– Чи сам зробив усе те містер Райнак? – поставив запитання Еллері. – Ні, це неможливо. За ті кілька годин, які він мав, сам він не встиг би… полагодити Торнову машину, перевезти нас, наш одяг і наші речі з Білого дому до його двійника, знову вивести з ладу Торнову машину, покласти нас у ліжка, розвішати наш одяг так, як ми розвішали його

перед сном, перевезти портрет, скалки кришталевої карафки, можливо, й деякі дрібниці та прикраси, яких бракувало в другому будинку, і таке інше. Немала робота, навіть якщо значну її частину було виконано ще до нашого приїзду. Немає сумніву, це було діло рук цілої групи співучасників. До неї належали всі, хто жив у будинку, крім хіба місіс Фелл – вона в такому стані не дуже розуміла, що діється. – Очі в Еллері горіли. – Отже, я запевняю, що всі, в тім числі й молодий містер Кейт, який завбачливо втік, брали участь у змові, щоб перешкодити законній спадкоємиці Сільвестра Мейх'ю заволодіти будинком, де сховане багатство.

Доктор Райнак ввічливо прокашлявся і, мов жирний тюлень, сплеснув у долоні.

– Надзвичайно цікаво, Квіне! Надзвичайно! Вже й не пригадую, коли я чув таку захопливу вигадку. А з другого боку, хоч я й ціную вашу дотепність, у вашій казочці є один натяк, що не може не викликати мого обурення. – Він повернувся до офіцера. – Ви, звісно ж, не вірите в цю нісенітну вигадку?... Гадаю, містер Квін від шоку трохи з'їхав з глузду..

– Це вам не до лиця, містере Райнак, – зауважив Еллері. – Те, що ми сидимо тепер тут, підтверджує мої слова.

– Доведеться вам пояснити, – озвався офіцер, який, здавалося, не міг нічого збагнути.

– Я хочу сказати, що тепер ми сидимо в першому Білому домі. Хто, як не я, привів вас сюди? І я можу повести вас до двійника Білого дому, бо знаю, в чому полягає облуда. Між іншим, усі ці люди повернулися сюди з будинку-двійника. Він своє призначення виконав і більше їм не потрібний.

Для облуди використано географічне положення будинків. Мені пригадалося, що дорога, якою ми сюди їхали, вигинається нескінченною

плавною дугою. Від цієї дороги відходять два проїзди – між ними миль шість. А дорога робить велику криву і... замикається на собі, описуючи ніби цифру дев'ять. Отже, відстань між будинками по дорозі близько шести милі. а по прямій – не більше однієї милі.

Того дня, коли прибула "Коронія" і містер Райнак віз сюди Торна, міс Мейх'ю і мене, він свідомо проминув майже непомітний проїзд до будинку-двійника, так щоб ми не звернули на нього уваги.

Машину Торна вивели з ладу для того, щоб позбавити його змоги їздити самому. Адже водій завжди помічає дорогою те, на що пасажир узагалі не зважає. Обидва рази, коли Торн приїздив до Мейх'ю, Кейт зустрічав його з однією метою: відвернути його увагу від дороги. А нас трьох першого дня привіз сюди містер Райнак. Сьогодні ввечері мені дозволили поїхати, сподіваючись, що назад я не повертатимусь, а ще тому, що ми були в будинку-двійнику, який стоїть по дорозі ближче до шосе, ніж перший. Крім того, вони знали, що в такій досить короткій поїздці підозра в нас не прокинеться.

– Навіть якщо все це так, містере Квін, озвався полісмен, то я не розумію, чого всі ці люди домагались? Не могли ж вони сподіватися, що ви взагалі не викриєте цей обман!

– Це правда, – погодився Еллері. – Але не забувайте, що, спіймавши нас на гачок, вони намагалися заволодіти багатством Сільвестра Мейх'ю і зникнути. Весь обман був потрібен, щоб вигадати час, без перешкод обшукати Чорний дім і знайти золото, навіть якби для цього довелося зрівняти будинок із землею. Це ж ясно. Я не маю сумніву, що в сусідньому будинку цілим залишився, мов після погрому, тільки каркас. Саме того Райнак і Кейт час від часу й зникали. Поки справді надприродне явище тримало нас у Білому домі-двійникові, вони по черзі, довбаючи камінець за камінцем, гарячкове шукали в Чорному домі золото. Ось чому хтось – може, й присутній тут вельмишановний містер Райнак – вислизнув із будинку вслід за вами, Торне, і вдарив мене по голові, коли я необачно спробував був піти по сліду, залишеному на

снігу Кейтом. Не можна було допускати, щоб я дійшов до… до того місця, де стояв і Чорний дім, і Білий дім, у якому ми лягли спати першої ночі після приїзду. Бо тоді я розгадав би таємницю.

– А золото вони знайшли? – запитав Торн

– На мою думку, знайшли й переховали.

– Але ж ми не… – вихопилось у місіс Райнак. – Герберте, я ж тобі казала не…

– Ідіотка! – гарикнув товстун.

Жінка сіпнулася, немов він дав їй ляпаса.

– Якщо ви не знайшли здобич, то чому ж дозволили їм сьогодні поїхати? – грубо запитав у Райнака офіцер.

Той, не відповідаючи, схопив склянку й жадібно випив.

– Гадаю, я можу відповісти на це запитання, – замислено промовив Еллері. – З багатьох причин це – найдивовижніша річ у всій таємниці, до того ж найжорстокіша й найменш простима. Все інше порівняно з нею дитячі забавки. Це стосується міс Мейх'ю і… вбивства.

– Вбивства? – насторожився полісмен.

– Стосується мене? – збентежено промовила Еліс.

Еллері запалив сигарету й звернувся до полісмена:

– Приїхавши сюди, Еліс Мейх'ю першого ж дня пішла разом з нами до Чорного дому. Там у батьковій спальні вона натрапила на давній дівочий

портрет своєї покійної матері. Бачу, тут його немає – отже, він усе ще в Білому домі-двійникові. Еліс кинулася до портрета, мов голодний китайський біженець до чашки рису. Вона сказала, що має лише одну материну фотокартку, та й ту поганої якості, а тому дуже зраділа такій несподіваній знахідці. Еліс узяла портрет, принесла до Білого дому й поставила його на каміні – на оцьому каміні.

Полісмен насупив брови. Еліс сиділа нерухомо. Мовчав здивований Торн.

Еллері затягся сигаретою й розповідав далі:

– Та коли сьогодні Еліс Мейх'ю, рятуючись утечею, назавжди залишала з нами Білий дім, вона не взяла з собою материного портрета – дорогої згадки, від якої була в захваті першого дня. Не помітити портрета, скажімо, від хвилювання, вона не могла, бо за хвилину до від'їзду поклала на камін, поруч із портретом, свою сумочку, але, забираючи її, на портрет навіть не глянула. А в Еліс же, як вона сама висловилась, немає нічого дорожчого. Коли вона взяла портрет першого дня, то, безперечно, мала б узяти його й останнього дня.

– Бога ради, Квіне, що ви таке кажете?! – вигукнув Торн.

Суворо дивлячись на дівчину, яка сиділа, затамувавши подих, Еллері різко промовив:

– Я кажу, що інший був не тільки будинок, інша була й жінка. Я кажу, що перед нами не Еліс Мейх'ю.

Всі мовчали, навіть полісмен. Він лише переступив з ноги на ногу. Нарешті дівчина звела очі.

– Я все передбачила, – зітхнувши, мовила вона зовсім не хрипким голосом. – І все йшло так добре…

– О, ви ошукали мене дуже спритно, – озвався Еллері. – Чого варта тільки ота сценка в спальні минулої ночі!.. Тепер я знаю, що там діялося. Опівночі шановний містер Райнак непомітно зайшов до вашої кімнати, щоб розповісти вам про наслідки пошуків у Чорному домі. Мабуть, він хотів також, щоб ви будь-що вмовили мене й Торна негайно поїхати. Я випадково проходив коридором біля вашої кімнати, спіткнувся об килим і, заточившись, ударився в стіну. Не знаючи, хто це і що в непроханого гостя на думці, ви обоє зіграли дуже талановито… Справжні актори! Ви обоє могли б досягти успіхів у театрі.

Товстун заплющив очі й, здавалося, спав.

– І досягли, містере Квін! – з викликом заявила дівчина. – Я сім років працювала в театрі.

– Ви дияволи. Обоє. З погляду психології, це був задум лихого генія. Ви розуміли, що Еліс Мейх'ю в Америці ніхто не знає, а побачивши її фотографії, звернули увагу на те, що ви з нею схожі. Ви знали також, що міс Мейх'ю в нашому з Торном товаристві пробуде лише кілька годин, до того ж у темному автомобілі.

– Боже мій! – простогнав Торн, з жахом дивлячись на дівчину.

– Еліс Мейх'ю, – підвищив голос Еллері, – увійшла в цей будинок, і місіс Райнак одразу відвела її нагору. Більше ми англійської дівчини Еліс Мейх'ю не бачили. До вітальні зійшли ви. Ви уникали потрапляти на очі Торнові всі шість попередніх днів, щоб він навіть гадки не мав про ваше існування. Торн привіз сюди фотографії та листи Еліс Мейх'ю, в яких вона до подробиць описала своє життя. І тоді саме вам, мабуть, спало на думку видати себе за неї в очах двох чоловіків, для котрих Еліс – узагалі чужа людина Коли ви з'явились до столу першого вечора, мені здалось, наче ви якась інша. Та це, вирішив я, через те, що мені ще не доводилось бачити вас підфарбованою і без капелюшка й пальта. Певна річ, чим частіше я вас потім бачив, тим більше забував, яка на вигляд

справжня Еліс Мейх'ю, а тому мимоволі все дужче переконувався, що ви й є Еліс. Ви знайшли хитрий спосіб приховати неминучу різницю між своїм голосом і голосом Еліс: просто вибачилися за кашель і пояснили хрипоту тим, що застудилися в машині, коли довго їхали від пристані. Небезпеку для вас тепер становила тільки зустріч з місіс Фелл, і коли ми вперше її побачили, вона дала нам відповідь на загадку, прийнявши вас за свою дочку Олівію. Нічого дивного, тому що ви й є Олівія.

Райнак байдужно попивав маленькими ковтками бренді. Він дивився своїми невеличкими очицями кудись у простір. Тупо витріщившись на дівчину, сиділа стара місіс Фелл.

– Ви передбачили навіть цю небезпеку, – провадив Еллері Квін, – примусивши містера Райнака заздалегідь розповісти нам баєчку про "манію" місіс Фелл та "загибель" Олівії Фелл у автомобільній катастрофі кілька років тому. Чудово! Навіть більше, ви ввели в оману це нещасне хворе створіння й тим, що змінили голос та зачіску. Гадаю, зачіску ви зробили собі після того, як місіс Райнак привела нагору справжню Еліс Мейх'ю і перед вами з'явилася жива модель. Все це могло б зворушити мене до сліз, якби не одна важлива обставина.

– Ви такий розумний, аж страх бере! – холодно промовила Олівія Фелл. – Що ви там іще вигадали?

Еклері підійшов до неї і поклав їй на плече руку.

– Еліс Мейх'ю зникла, а ви зайняли її місце Навіщо ви це зробили? Є два можливі мотиви: перший – примусити Торна й мене якнайшвидше покинути "небезпечну зону" і тримати нас осторонь, "підмовляючись" від багатства, або й узагалі звільнити нас від турботи про нього. Це підтверджують ваші неодноразові наполегливі прохання забрати вас звідси. Другий мотив куди важливіший, ніж перший: якщо ваші спільники не знайдуть золото відразу, то ви в наших очах як Еліс Мейх'ю – на правах спадкоємиці могли б розпорядитися будинком на власний

розсуд, і золото, хоч би коли його знайшли, однаково належало б вам і вашим спільникам.

Отже, справжня Еліс Мейх'ю зникла. Але щоб ви, самозванка, заволоділи згідно із законом спадщиною, а потім, користуючись нею, зажили собі на втіху, треба було, щоб справжня Еліс Мейх'ю зникла назавжди. Вам треба було, щоб вона вмерла. Ось чому, Торне, – звернувся Еллері до адвоката, міцніше стискуючи дівчині плече, – я казав, що сьогодні ми повинні знайти не лише будинок. Еліс Мейх'ю вбито.

Надворі почулися три схвильовані короткі вигуки, і знову все затихло.

– Убив її той, – вів далі Еллері, – кого не було в будинку, коли першого вечора ця самозванка зійшла вниз. Убив її Ніколас Кейт. Найманий убивця. А решта – співучасники цього вбивства.

– Він не вбивця! – озвався від вікна жіночий голос.

Усі повернули в той бік голови й завмерли. За вікном стояли три детективи. Поруч із ними було видно ще дві постаті – чоловічу й жіночу

– Він не вбивця! – знову вигукнула жінка. – Це воли хотіли, щоб Нік став убивцею. А він потай від них зберіг мені життя… Любий Нік!

Обличчя в місіс Фелл, Олівії Фелл, місіс Райнак і огрядного лікаря посіріли. Поруч із Кейтом стояла Еліс Мейх'ю. Лише в загальних рисах вона була схожа на ту дівчину, що сиділа біля каміна. Тепер, порівнявши їх, можна було легко добачити різницю. Вигляд у Еліс був стомлений, але щасливий. Вона тримала Кейта за руку, як свою власність. А хлопець ніяково всміхався.

ЕПІЛОГ

Уже згодом, коли можна було спокійно оглянутись назад, як на саму змову, так і на її наслідки, містер Еллері Квін, підбиваючи підсумки, сказав:

– Виникненню змови сприяли дві обставини: вдача Олівії Фелл і майже фантастична наявність будинку-двійника.

Він міг би додати, що ці дві обставини, в свою чергу, не мали б значення, коли б не особливі риси, властиві членам родини Мейх'ю. Батько Сільвестра Мейх'ю, Райнаків вітчим, завжди був диваком, і це дивацтво успадкували його діти. Сільвестр і Сара, що стала потім місіс Фелл, були двійнята і завжди й у всьому одне одному заздрили. Коли в тому самому місяці Сара вийшла заміж, а Сільвестр одружився, батько, щоб уникнути клопоту, подарував кожному з них по будинку. Спеціально зведені будинки були однакові до дрібниць. Один із них батько поставив поруч зі своїм і подарував місіс Фелл, а другий на своїй ділянці за кілька миль від першого й подарував ного Сільвестрові.

Невдовзі чоловік місіс Фелл помер, і вона перейшла жити до брата по матері, Герберта. Після смерті старого Мейх'ю Сільвестр забив свій будинок дошками й поселився у великому спадковому будинку. Вийшло так, що цілком однакові зовні, однаково вмебльовані, будинки-двійники, яких розділяли всього кілька миль, довгі роки стояли пам'ятками дивацтва старого Мейх'ю.

Отож двійник Білого дому стояв забитий і чекав, поки ним надумає скористатися лихий геній Олівії Фелл. Олівія була дівчина вродлива кмітлива, освідчена й така сама нерозбірлива в засобах, як леді Макбет. То вона подала думку повернутися до покинутого будинку поруч із Чорним домом, щоб згодом прибрати до рук багатство Сільвестра Мейх'ю. Та потім з'явився Торн і новиною про давно забуту Сільвестрову дочку, і Олівія збагнула, що їхньому намірові загрожує небезпека. Але, побачивши привезені Торном фотографії й звернувши увагу на свою схожість з англійською сестрою, Олівія замислила цей химерний план.

Насамперед треба було усунути з дороги Сільвестра. Підкоривши своїй волі Райнака, Олівія схилила лікаря до думки заподіяти пацієнтові смерть до приїзду його дочки. Згодом, після ексгумації та розтину група, в ньому виявили отруту. А тим часом Олівія удосконалювала свій план перевтілення і обману…

Фокус із "зникненням" будинку вона придумала для того, щоб ізолювати Торна, поки вони, шукаючи золото, перевернуть Чорний дім догори дном. Потреба в обмані, може, й не виникла б, якби Олівія була цілком певна, що її самозванство матиме цілковитий успіх.

Підготувати обман виявилося легше, ніж гадалося. Будинок-двійник був повністю вмебльований і готовий виконати своє призначення. Треба було тільки повідривати дошки, провітрити кімнати, прибрати, постелити свіжу білизну. Часу на це до прибуття Еліс було цілком досить.

План Олівії мав тільки одне вразливе місце, але тут від неї нічого не залежало. Ця жінка могла б досягти будь-якої мети, але вона припустилася помилки, вибравши на роль убивці Еліс Мейх'ю Ніколаса Кейта. Хлопець, щоб завоювати довіру змовників, спершу дав згоду й повівся, як шибай голова, ладний за відповідну платню на що завгодно. Але річ у тім, що Нік був син другої дружини Сільвестра, з якою той поводився дуже жорстоко і зрештою вигнав її помирати в злиднях. До самої своєї смерті мати крапля по краплі вливали в синову свідомість почуття ненависті до Мейх'ю, яка з роками не пригасала, а навпаки, розгоралася. Кейт приєднався до змовників з однією метою – знайти багатство свого вітчима і взяти собі ту частку, яку Сільвестр украв у його матері. Хлопець від самого початку не мав наміру вбивати Еліс, тобто виконувати призначену йому роль. Під носом у Квіна й Торна Кейт першого ж вечора вивіз Еліс з будинку, але не задушив її й не закопав, як наказувала Олівія, а сховав у лісі, в одній тільки йому відомій хатині. Він потайки заносив дівчині їжу, коли ото йшов у Чорний дім шукати золото, – й вирішив тримати її полонянкою, поки знайде скарб, забере свою частку й зникне. Але, взнавши свою полонянку ближче, Кейт

покохав її і одного разу, прийшовши в хатину, все їй розповів. Прихильність Еліс додала йому сил, і він, над усе турбуючись про її безпеку, умовив дівчину залишатись у схованці, аж поки знайдуть золото. Після цього вони вдвох збиралися викрити Олівію.

Зла іронія всієї цієї історії, як казав згодом Еллері Квін, полягала в тому, що мета змови й контрзмови – Сільвестрове золото – залишалася такою самою примарною, яким був спершу Чорний дім. Незважаючи на найретельніші пошуки в будинку й навколо нього, навіть найменших слідів золота не виявили.

– Я запросив вас до своєї скромної оселі, – добродушно сказав Еллері Квін через кілька тижнів, – щоб перевірити одну свою думку, що просто волає, вимагаючи перевірки.

Еліс і Кейт здивовано перезирнулися. У найзручнішому кріслі Еллері поважно сидів елегантний, самовпевнений, добре відпочилий Торн.

– Я радий, що комусь щось спало на думку, – гірко всміхнувся Кейт. – Я жебрак. Еліс теж не багатша від мене.

– Вам бракує філософського ставлення до багатства, – холодно зауважив Еллері. – У містера Райнака це одна з чарівних рис його вдачі. Бідолашний доктор! Цікаво, чи йому подобаються наші в'язниці?..

Він поворушив кочергою жар у каміні.

– Міс Мейх'ю, наш приятель Торн, мабуть, уже дощенту зруйнував будинок вашого батька. А що, немає золота, Торне?

– Нічого, крім сміття, – скрушно зітхнув адвокат. – Ми не пропустили жодного камінця.

– Все правильно! Отже, якщо подивитися на це діло тверезо, то є дві можливості: або багатство вашого батька, міс Мейх'ю, існує, або його немає взагалі. Якщо він сказав неправду й багатства немає, то справу можна вважати закінченою, і вам з вашим любим Кейтом залишається порадитись і вирішити: або жити з гордо піднесеною головою жебраками, або здатися на ласку благодійного товариства. Але припустімо, що багатство, як і запевняв ваш батько, існує. І заховав він його десь у будинку. Що тоді?

– Тоді, – зітхнула Еліс, – воно безслідно зникло.

Еллері розсміявся.

– Не зовсім так. У всякому разі, з мене цих зникнень досить. Давайте подивимося на проблему з іншого боку. Що було в будинку за життя Сільвестра Мейх'ю таке, чого там немає тепер?

Торн витріщив очі.

– Якщо ви маєте на увазі… е-е… тіло…

– Ну, це ви вже занадто, Торне! До того ж була ексгумація. Думайте!

Еліс повільно перевела погляд на пакунок, що лежав у неї на колінах.

– То ось чому ви попросили прихопити з собою материн портрет!

– Гадаєте, старий свідомо вводив нас в оману, коли казав, що його багатство – золото? – вигукнув Кейт.

Еллері, всміхаючись, узяв у дівчини пакунок, розгорнув його, хвилину вивчав великий портрет матері Еліс, а тоді повернув портрет

другим боком до себе й упевнено відвів картонку. Золотисто-зеленим каскадом на коліна йому посипалися папери.

– Цінні папери! – всміхнувся Еллері. – Хто сказав, що ваш батько був несповна розуму, міс Мейх'ю? Він був дуже розумний джентльмен. Ну, ну, Торне, не будьте таким цікавим! Залишмо цих щасливих дітей самих!

Примітка

1

Англійський лексикограф XVIII ст.